

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · oktober 2017 · jaar 21 · #07

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

20 jaar vzw 'de Rand'
**'Harde taal heeft
plaatsgemaakt
voor verbinding'**

Thomas Valkeniers,
makelaar in vastgoed
**'Wij verkopen
geen bakstenen,
maar emoties'**

De zaak Wemmel
**Verklikking
en moord**

+ AGENDA

**Alzheimer:
de juiste code**

Vind ons ook
op Facebook!

Wat met de natuur in de berm?

Dirk Vandervelden uit Wemmel zet in oktober *deketting* voort.

De regio opwarmen

Een zestal jaren geleden belandde de 39-jarige Limburger via Antwerpen in Wemmel. Vandervelden: 'Ik ben hier komen wonen zonder de gemeente echt te kennen. We waren eigenlijk op zoek naar een stekje in Brussel, maar dat bleek te duur. Ons oog viel op een woning in Wemmel. We hadden eerst twijfels, maar de overbuur trok ons over de streep. Toevallig een oude klasgenoot uit Limburg.'

ENGAGEMENT

Vandervelden heeft een tijd weinig gehad met Wemmel. 'Het was wennen. Ik ben iemand die nogal verknocht is aan zijn heimat, vandaar. Ik zal ook nooit zeggen dat ik mijn hele leven in de Rand blijf wonen. Wat me opviel, is dat de burens elkaar amper kennen. We hebben onze burens uitgenodigd en het bleek dat sommigen al twintig jaar naast elkaar woonden, zonder elkaars voornaam te kennen.' Dat was het verleden. Vandervelden vond dat er verandering in moest komen. Hij zet zich in voor Warm Wemmel en organisaties zoals ChâtO. 'Ze hebben een nieuwe *vibe* in de gemeente gebracht. Mensen ontmoeten elkaar op een andere manier, knopen een gesprek aan. Ik heb heel vaak gehoord dat daar nood aan was. Het heeft de band tussen de inwoners zeker versterkt. Die band zie ik bijvoorbeeld ook als ik winkel. Stap je in Wemmel een winkel binnen en spreek je Frans, dan zullen ze in het Frans antwoorden. Spreek je Nederlands, dan antwoorden ze in het Nederlands. Dat vind ik fijn. De taalproblemen zijn hier wat naar de achtergrond verdwenen, zeker als je vergelijkt met andere faciliteitengemeenten in de Rand.'

Vandervelden wil de regio dus warmer maken. Aandacht vestigen op solidariteit. 'De opbrengsten van onze evenementen

gaan naar de strijd tegen kinderarmoede in Wemmel. Die is hier groot. Maar mijn sociaal engagement reikt verder dan de regio. Ik ben samen met een team van vzw Humain actief in het Maximiliaanpark. We verzamelen informatie over de leefsituatie van de om en bij 500 mensen op de vlucht die er verblijven. Ik trek ook naar de kampen in Noord-Frankrijk. Daar heb ik schrijnende dingen gezien en pakkende verhalen gehoord.'

NAAR BUITEN KOMEN

Terug naar de Rand. Hoe kijkt Vandervelden ernaar? 'Ik woon hier graag, al ken ik de regio misschien nog niet zo goed. Ik heb niet meteen de behoefte om op verkenning te gaan omdat in Wemmel alles binnen handbereik ligt. Het is hier niet zo levendig als in Antwerpen, maar ik vind wel dat je van een gemeenschap kunt spreken. Ik voel dat de randgemeenten met elkaar verbonden zijn. Bijvoorbeeld door de gemeenschapscentra en hun cultuuraanbod. Ze zorgen voor een kruisbestuiving tussen de gemeenten en dat de inwoners naar buiten komen.' Al moeten ze daarvoor wel de verkeersproblematiek trotseren. 'Ik heb het vooral moeilijk met het openbaar vervoer dat hier behoorlijk ondermaats is. Binnenkort ga ik in Mechelen werken. Ik heb eens uitgelopen hoe ik daar geraak en daar word je niet vrolijk van. En als je de wagen neemt, kom je in de files terecht.' Andere minpunten? 'Misschien het hoge aantal inbraken, maar dat is wat eigen als je nabij een grootstad woont? Voor mij wordt de rand niet verdrukt door de stad. In Wemmel heb je niet het gevoel in Brussel te zijn, maar wel in een charmante gemeente met haar eigen karakter, waar het fijn wonen is.'

TEKST Jens De Smet • FOTO Filip Claessens

32
09

AGENDA

OKTOBER
2017

VERDELING RandKrant oktober wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

24
16

13
20

INHOUD

04

10

16

06 VANASSETOTZAVENTEM

09 MIJNPLEK

13 FRANKACHTERNA

14 OPVERKENNING

15 MIJNGEDACHT

16 MIDDENIN

19 WIEKWEEKDAT

22 INTERVIEW

26 BOUWERK

32 GEMENGDEGEVOELENS

Verbinding in plaats van harde taal

Driewerf hoera: vzw 'de Rand' bestaat twintig jaar.

Twee decennia waarin werd gewerkt aan het uitbouwen van het gemeenschapsleven in de regio. Mensen verbinden, zijn daarbij de centrale woorden. De verjaardag wordt op 14 oktober gevierd met een symposium en een boek.

DE

'Geen bakstenen, maar emoties'

'Zonder mensenkennis red je het niet in onze sector.' Thomas Valkeniers, makelaar in vastgoed, verkoopt geen bakstenen maar emoties. 'De komende decennia zal er een evenwicht moeten ontstaan tussen stedenbouw, mobiliteit en milieukwesties. Dat is onbestaande vandaag.'

EN

Verklikking en moord

Precies 75 jaar geleden, op 9 oktober 1942 hielden de Duitsers een razzia in het landelijke Wemmel. Met grote gevolgen: meer dan twintig verzetslieden werden opgepakt of gedood. Ze waren verkleit. Merkwaardig genoeg is deze gebeurtenis weinig of niet gekend.

FR

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteuren** Michaël Bellon, Mirek Cerny, Bart Claes, Tina Deneyer,

Jens De Smet, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Guido Fonteyn, Patrick Gijssels, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenbergh, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove en Dirk Volckaerts • **Website** Laurens Vansteelandt **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(i)-gecertificeerd papier – licentienummer: FSC-C004762

Harde taal heeft plaatsgemaakt voor **verbinding**

Driewerf hoera: vzw 'de Rand' bestaat twintig jaar. Twee decennia waarin werd gewerkt aan het uitbouwen van het gemeenschapsleven in de regio. Mensen verbinden, zijn daarbij de centrale woorden. De verjaardag wordt op 14 oktober gevierd met een symposium en een boek.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Twintig jaar is een flinke poos. Om het in perspectief te plaatsen: 1997 was het jaar waarin het eerste Harry Potter-boek verscheen, Titanic in de bioscoop te zien was, John Denver overleed, het Verdrag van Kyoto werd ondertekend. En dus ook het jaar waarin vzw 'de Rand' startte.

Eddy Frans, sinds 1999 algemeen directeur van vzw 'de Rand', neemt ons mee terug in de tijd. 'Midden jaren 90 sprak men over Brussel als een olievlek. Om te vermijden dat de hoofdstad stukken van het Nederlandstalige gebied rondom zou inpalmen, wilden de beleidsmakers een dam opwerpen. Er werden een aantal losse initiatieven genomen om de verfransing tegen te gaan. Tegelijkertijd werd de provincie Brabant gesplitst. De jonge provincie Vlaams-Brabant wilde zich profileren en sloot zich aan bij het pleidooi om het Nederlandstalige karakter te versterken. Onder impuls van toenmalig Vlaams minister-president Luc Van den Brande werd het beheer van de vijf bestaande gemeenschapscentra in Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem onder vzw 'de Rand' gebracht.'

RANDGEVOEL

Wat twintig jaar geleden begon als het uitbaten van een handvol kleine cultuurcentra, is anno 2017 uitgegroeid tot een lijvig takenpakket, met niet alleen aandacht voor de faciliteitengemeenten maar voor alle negentien gemeenten die aan Brussel grenzen. De (onder-

tussen zeven) gemeenschapscentra zijn gebleven, maar daarbij kwamen ook nog vier andere taken: informeren (via RandKrant en gemeenschapskranten), taalpromotie (aanzetten tot leren van Nederlands en oefenkansen bieden), een documentatiecentrum met cijfers, wetgeving en wetenschappelijke documenten, en sinds 2013 ook de organisatie van het Gordelfestival. Dat laatste moet er mee voor zorgen dat er een Vlaamse Rand-gevoel ontstaat. 'Vanzelfsprekend is dat niet', geeft Eddy Frans toe. 'Mensen hebben een identiteit die uit verschillende lagen bestaat. Hun woonplaats is maar één deeltje van die identiteit. Toch willen wij een gemeenschapsgevoel ontwikkelen, hoe verschillend de negentien gemeenten rond Brussel ook zijn. Centraal daarbij is de rol van het Nederlands als verbindende factor. Met RandKrant en het Gordelfestival proberen we dat regiogevoel uit te dragen, maar twintig jaar is nogal kort om een identiteit te creëren. Gun ons nog wat tijd.'

74 INTERVIEWS

Het porseleinen jubileum van vzw 'de Rand' werd in januari gevierd tijdens de nieuwjaarsreceptie, deze maand met een meer inhoudelijke denkdag. Op 14 oktober is er een symposium, waar ook het boek *20 jaar 'de Rand'. Koppelteken voor een regio* wordt voorgesteld. Daarin schreef Tina Deneyer op een bevattelijke manier de geschiedenis van vzw 'de Rand' in een evoluerende maatschappelijke context neer. Als journaliste van RandKrant en RINGtv kent ze de Rand door en door. 'Voor het boek heb ik 74 mensen geïnterviewd. Ik heb gesproken met huidige en vroegere medewerkers van vzw 'de Rand', maar ook met mensen die de voorbije twintig jaar op welke manier dan ook met 'de Rand' hebben samengewerkt. Dat gaat van de vrijwilligers in de programmeringscommissies van de gemeenschapscentra over de mensen van het Huis van het Nederlands tot voormalig Vlaams minister-president Luc Van den Brande en politici die bevoegd waren voor de Rand.'

HARMONISEREND DISCOURS

Toch is het boek meer dan een bundeling van interviews. 'Eigenlijk wordt er een doorlo-

pend verhaal verteld, doorspekt met citaten. Het boek gaat ruimer dan de organisatie en omvat meer dan de laatste twintig jaar. De eerste taalkwesties in de regio dateren al van zo'n honderd jaar geleden. De hele maatschappelijke context is belangrijk om te begrijpen vanwaar 'de Rand' komt en doet wat het doet', zegt Deneyer.

Want er is wel wat veranderd. 'Waar we twintig jaar geleden vooral spraken van verfransing, spreken we nu meer van *ontnederlandsing*', aldus Eddy Frans. 'Het zijn niet langer alleen welstellende Franstaligen die zich in de Rand komen vestigen. Vandaag zien we in elke gemeente rond Brussel inwoners van over de hele wereld. Dat zijn mensen die voor multinationals of de Europese instellingen werken, maar net zo goed mensen met een zwakere socio-economische achtergrond.'

**'Met een polariserende toon
boek je geen vooruitgang.'**

EDDY FRANS

Een tweede evolutie ziet Eddy Frans in het politieke discours. 'Tot zo'n vijf jaar geleden was de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde een heet hangijzer. Daar werden hevige discussies over gevoerd en zijn regeringen over gevallen. Sinds de splitsing staat de juridische taalstrijd minder hoog op de agenda. Het politieke compromis dat is gevonden, heeft voor een zekere ontspanning gezorgd. Er gaat nu meer aandacht naar het samenleven, wat een goede zaak is. De harde taal heeft plaatsgemaakt voor een meer verbindend perspectief.'

Dat harmoniserende discours is de rode draad in twintig jaar vzw 'de Rand'. 'Wij zijn cultuurmensen', verklaart Eddy Frans. 'Met een polariserende toon boek je niet snel vooruitgang. De aanwezigheid van verschillende talen in deze regio is een gegeven. Willen of niet. Je kunt je daar niet tegen verzetten. Die meertaligheid hoeft ook geen probleem te zijn, dat kan zelfs een verrijking zijn. Het is aan ons om mensen ervan te over-

tuigen Nederlands te leren en te gebruiken in de openbare ruimte. Het is en blijft immers de enige officiële taal!

'Ik merk een grotere openheid tegenover anderstaligen', vult Deneyer aan. 'Tegelijk zien die anderstaligen meer dan voorheen het belang van het Nederlands in. Voor hun kinderen is het een troef. Ik ben vrijwilliger in gemeenschapscentrum de Moelie in Linkebeek. Het is bijzonder fijn om te zien dat er anderstaligen van over de hele wereld Nederlands komen oefenen. Niet omdat het moet, wel omdat ze het een meerwaarde vinden.'

Dat laatste is het credo van vzw 'de Rand'. 'Sommigen vinden dat we niet strijdvaardig genoeg zijn', haakt Eddy Frans in. 'Die mensen willen in RandKrant de harde Vlaamse standpunten gepubliceerd zien en willen dat we anderstaligen kordater aanpakken om Nederlands te leren. Het kan zijn dat je met zo'n benadering je eigen achterban blij maakt, maar volgens mij zul je met een opgestoken wijsvinger nooit iemand overtuigen om een andere taal te leren. Het is door intrinsieke motivatie dat mensen de stap zetten – zeker als je hen in hun vrije tijd benadert – en niet enkel omdat iemand zegt dat het moet.'

VINGER AAN DE POLS

In twintig jaar is er heel wat gerealiseerd, maar wat brengt de toekomst? 'Voortdoen zoals we bezig zijn, zonder op onze lauweren te rusten', klinkt het bij Eddy Frans. 'De uitdaging daarbij is om alert te blijven voor vernieuwing. We hebben het geluk gehad de voorbije twintig jaar te mogen experimenteren. Onze projecten van tien of vijftien jaar geleden liggen nu vaak aan de basis van wat gemeentebesturen vandaag doen rond integratie en inburgering. Onze werking is bijzonder gediversifieerd, maar er blijft nog veel te doen. We moeten creatief blijven en de vinger aan de pols houden.'

'De nabijheid van de grootstad zorgt voor het specifieke karakter van de Rand', vult Deneyer aan. 'De winkels en bioscopen in Brussel zijn fantastisch, maar ik vervloek de files. En ja, de dichtbevolkte, internationale hoofdstad brengt vraagstukken met zich mee. Ook voor de Rand. Toch kan ik me niet inbeelden dat ik ergens anders zou wonen.'

Beiden kennen ze de Rand op hun duimpje. Wat zijn volgens hen de mooiste plekjes van de streek. 'Ik kies voor het prachtige wandeldomein Groenenberg in Vlezenbeek', zegt Eddy Frans. 'Als ik vastzat tijdens het schrijven van het boek ging ik soms wandelen. Gewoon, op goed geluk de deur uit. Zo heb ik prachtige holle wegen en andere plekjes ontdekt. Als je goed uit je doppen kijkt, kun je in de hele regio toffe plaatsen vinden, zelfs in je directe buurt', zegt Tina Deneyer.

WIN **Koppelteken voor een regio**
Deelnemers aan het symposium van 14 oktober krijgen daar het boek 20 jaar 'de Rand'. Koppelteken voor een regio mee. Wie snel reageert op [facebook.com/randkrant](https://www.facebook.com/randkrant) krijgt het boek thuisgestuurd. We geven 20 exemplaren weg.

'De uitdaging? Vinger aan de pols houden en alert blijven voor vernieuwing.'

DE

'HARTE SPRACHE IST VERBINDUNG GEWICHEN'

Ein dreifaches Hurra: es gibt die vzw 'de Rand' seit nunmehr zwanzig Jahren. Zwei Jahrzehnte, während derer an der Gestaltung des Gemeinschaftslebens in der Region gearbeitet wurde. „Menschen verbinden“ war dabei die zentrale Formel. Das Jubiläum wird am 14. Oktober mit einem Symposium und einem Buch feierlich begangen. Die vzw verwaltet sieben Gemeinschaftszentren und ein digitales Dokumentationszentrum, betreibt Sprachförderung, informiert über die RandKrant und Gemeinschaftszeitungen und ist Mitorganisatorin des Gordel-Festivals. „de Rand“ will den niederländischsprachigen Charakter der Region unterstützen, die Integration von Anderssprachigen fördern und zu einem Regionalgefühl beitragen. Der harmonisierende Diskurs ist dabei der Leitfaden.

50 jaar volkssterrenwacht MIRA

GRIMBERGEN Op 30 september en 1 oktober is het groot feest bij MIRA in Grimbergen. De volkssterrenwacht bestaat vijftig jaar en dat wordt gevierd met een academische zitting op zaterdagmiddag, een sterrenkijkavond op zaterdag en een grote happening op zondag. 'Zaterdag zijn er een aantal interessante korte lezingen en zondag kan je kijken naar allerlei demonstraties en experimenten', vertelt Francis Meeus van MIRA. 'Bij helder weer kunnen we de hele dag zonnewaarnemingen doen met behulp van onze telescopen. Ter gelegenheid van onze vijftigste verjaardag is er ook een nieuw stuk aan onze permanente tentoonstelling toegevoegd. Sinds midden jaren '90 slagen astronomen erin om planeten te detecteren buiten ons zonnestelsel. In onze expo demonstreren we hoe men dat doet. En... we gaan ook op zoek naar buitenaards leven.' Volkssterrenwacht MIRA verwacht binnenkort ook een

gloednieuwe telescoop. 'Dankzij het grote succes van onze crowdfunding wisten we meer dan 30.000 euro in te zamelen. We hopen daarmee een 60 cm-spiegeltelescoop te kunnen aanschaffen, zodat we over een van de grootste telescopen in ons land beschikken. Als kleine vzw is het de voorbije halve eeuw niet altijd gemakkelijk geweest op financieel vlak. De technologische ontwikkelingen in de astronomie gaan razendsnel. We hebben er alles aan gedaan om een voorloper te worden en te blijven onder de volkssterrenwachten. Ik denk dat we daar vrij aardig in geslaagd zijn. Met de nieuwe expo en telescoop zijn we opnieuw vertrokken voor de komende jaren.' - TD

i 50 jaar volkssterrenwacht MIRA, zaterdag 30 september en zondag 1 oktober, Abdijstraat 22, Grimbergen. Meer info vind je op www.mira.be.

Woningen op Kodak-terrein

VILVOORDE Een projectontwikkelaar wil op de oude industriële Kodak-site in Koningslo, deelgemeente van Vilvoorde, een duurzame woonwijk bouwen. Het stadsbestuur moet daarvoor het ruimtelijk uitvoeringsplan aanpassen. Eerst was er sprake van 250 wooneenheden, maar na protest van de actiegroepen Groenloo en Zo Mobiel Lef, een petitie met 600 handtekeningen en 18 bezwaarschriften werd dat aantal verminderd tot 220. 'Nog te veel', zegt Patrick Bosteels van het Groenloo Comité. 'We vinden het goed dat de industriezone omgevormd wordt in woonzone, maar meer dan 200 wooneenheden is gewoon te veel voor die oppervlakte. Er zijn ook nog altijd te weinig parkeerplaatsen voorzien.' Het stadsbestuur wil opnieuw met het comité rond de tafel gaan zitten om tot een compromis te komen en heeft een beslissing uitgesteld tot november. 'We willen zoveel mogelijk tegemoetkomen aan de bezwaren van de mensen uit de buurt', zegt schepen van Ruimtelijke Ordening Francine De Prins (Groen). 'Aan de andere kant moet het voor een projectontwikkelaar nog de moeite waard zijn. Als hij afhaakt omdat het project te klein wordt, dan komt er geen woonwijk en blijft het een industriële site. En daar wordt geen van alle partijen beter van.' - TD

Is het een tram of een bus?

VLAAMSE RAND Een tram blijkt ook een bus te kunnen zijn. De geplande tram tussen de Heizel en Brussels Airport is nog niet voor meteen. In afwachting van de zogenaamde Ringtram krijgt de Noordrand vanaf 2019 een trambus, een soort luxebus die voor zowat tweederde van het traject in een eigen bedding zal rijden en zo hopelijk de files kan vermijden. De gemeentebesturen van Machelen, Grimbergen en Vilvoorde scharen zich unaniem achter het initiatief, al heeft Hans Bonte (SP.A), burgemeester van Vilvoorde, ook bedenkingen. 'Met de grote werken aan de Brusselse Ring in het vooruitzicht zal de trambus meer dan nodig zijn. Volgens de voorbereidende studie zou zo'n bus het perfecte alternatief moeten zijn voor een tram, maar dat moet ik toch eerst nog zien. Als stadsbestuur pleiten we al lang voor een tunnel onder het station van Vilvoorde, maar daar is nog altijd geen uitsluitend over. Komt die tunnel er niet, dan verlies je in de buurt van het station in één klap de minuten die je op de rest van het tracé hebt gewonnen, en dan is de trambus een maat voor niets.' De trambus zou vanaf 2019 tussen de Heizel en Brussels Airport om de 7,5 minuten moeten rijden, tijdens de piekuren op weekdagen. • TD

Geld gevraagd voor sportinfrastructuur

VILVOORDE De sportclubs in Vilvoorde klagen de slechte staat aan van de sportinfrastructuur in hun stad. 'De laatste vijftig jaar zijn er alleen maar renovaties gebeurd. Er is wel geïnvesteerd, maar niet in nieuwe infrastructuur en dat wrekt zich nu', meent Georges Schroeder, voorzitter van de sportraad. 'Vooral de gemeentelijke sporthal is er belabberd aan toe; die lekt langs alle kanten. Wat we nodig hebben, is een nieuwe sporthal waar een hele reeks sporten beoefend kunnen worden. Ook de atletiekpiste zit vol met putten. We hebben te weinig voetbalvelden. Als je meer mensen wilt overtuigen om te beginnen sporten, moet je ervoor zorgen dat er genoeg degelijke infrastructuur is.' De sportraad van Vilvoorde heeft alle pijnpunten opgelijst en overhandigd aan de gemeenteraad. 'We hopen dat het stadsbestuur de komende jaren een inspanning doet.' • TD

De gemeenteraad van **Grimbergen** heeft 42 ha woonuitbreidingsgebied in de deelgemeenten **Beigem** en **Humbeek** omgezet in open ruimte. • De brandweerzone Vlaams-Brabant Oost, waar de gemeenten **Hoeilaart**, **Tervuren** en **Overijse** deel van uitmaken, moet op termijn 120 extra brandweermannen aanwerven. • De gemeente **Asse** en de politiezone AMOW willen een einde maken aan de straatraces in het Researchpark van **Zellik**. • In **Hoeilaart** is na bijna twee jaar werkzaamheden het gemeenteplein opnieuw geopend. • **Kraainem** is de op twee na duurste gemeente van het land, zo blijkt uit cijfers van de vastgoedgids van het weekblad Trends. • In **Machelen** gaven het schepencollege en het GISO het officiële startschot van de werken voor een nieuw schoolgebouw aan de Watermolenstraat in **Diegem**. • Het Agentschap Natuur en Bos gaat nauw samenwerken met de Plantentuin in **Meise**. • In Halle en **Sint-Pieters-Leeuw** lanceert het Huis van het Kind, naar het voorbeeld van **Beersel**, de zogenaamde *luierkast* waarin ouders op verschillende inzamelingspunten luiers op overschot kunnen afgeven. Kind & Gezin verdeelt die luiers dan gratis aan gezinnen die het financieel moeilijk hebben. • **Zaventem** krijgt 15.000 euro subsidie voor de aanleg van een avontuurlijk sporten speelterrein aan de Kersenbergh in **Nossegem**. • Brussels Airport heeft in augustus bijna 2,5 miljoen passagiers mogen verwelkomen, een stijging van 7,6% in vergelijking met dezelfde maand in 2016 en een nieuw record

voor de maand augustus. • De Chiro van **Sint-Martens-Bodegem** heeft op het dak van hun lokalen zonnepanelen geplaatst die ze financierden met hun openluchtfuiven. • De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bouwde een uitkijktoren met zicht op de Zuunbeekvallei in **Sint-Pieters-Leeuw**. • Kameleon, de nieuwe kleuter- en lagere school van het gemeenschaps- onderwijs in **Wemmel**, legt als eerste school in Vlaanderen het accent op inclusie in samenwerking met het buitengewoon onderwijs. • **Sint-Pieters-Leeuw, Beersel, Halle en Dilbeek** verbinden hun mountainbikeroutes. Het Mountainbikenetwerk Zuid-West strekt zich uit over de gemeenten Halle, Beersel, Sint-Pieters-Leeuw, Dilbeek en **Sint-Genesius-Rode** en is 216 km. • **Zaventem** legt 100.000 euro opzij voor extra maatregelen tegen de erosie veroorzaakt door wateroverlast. Er wordt een erosiecoördinator aangesteld. • **Zaventem** legt een shuttledienst in voor cultuurliefhebbers die na een voorstelling in CC De Factorij over geen vervoer beschikken. • **Zaventem** wil het verkeer rond de centrumscholen met een nieuw verkeersplan vlotter en veiliger laten verlopen. • In Vlaams-Brabant staan zo'n 100 kinderen op de wachtlijst voor een pleeggezin. • Verenigingen en inwoners van **Machelen** protesteren tegen de sloop van het Nova-complex met een oude cinemazaal. Er zou een vastgoedproject in de plaats komen. • Het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest laten de Leopold III-laan bestuderen. Op deze belangrijke verbinding tussen Brussel en **Zaventem** worden veel kantoren bijgebouwd terwijl in de naburige bedrijfzone Keiberg de leegstand oploopt tot meer dan de helft van de gebouwen. • Volgens de Vlaamse Milieumaatschappij komt één derde van het afvalwater in Vlaams-Brabant ongezuiverd in de natuur terecht. Vooral de gemeenten in het Pajottenland scoren slecht. • Onder de Woluwelaan in **Machelen** werd een nieuwe fietstunnel aangelegd. • JH

Ziekenhuisnetwerk maar met wie?

VILVOORDE Het stadsbestuur van Vilvoorde wil dat het ziekenhuis AZ Jan Portaels gaat samenwerken met het AZ Sint-Maria in Halle, het Onze-Lieve-Vrouwziekenhuis in Asse en het UZ Brussel en heeft daarover onlangs een motie gestemd. 'De hogere overheid verplicht binnenkort zulke samenwerkingen omdat veel ziekenhuizen in ons land af te rekenen hebben met financiële problemen. Door een netwerk te vormen, zou elk ziekenhuis zich niet meer moeten specialiseren in alles. Een netwerk van de ziekenhuizen binnen Halle-Vilvoorde lijkt ons het meest logisch en dat blijkt ook uit een studie van de Vlaamse overheid', is het standpunt van de gemeente Vilvoorde. Het AZ Jan Portaels zelf blijkt alvast niet happig te zijn op een samenwerking met Asse, Halle en Jette. Sterker nog, het Vilvoordse ziekenhuis sloot deze zomer een akkoord voor een netwerk met de ziekenhuizen van Bonheiden, Lier en Mechelen. 'Het zal aan de Vlaamse en de federale overheid zijn om te beslissen welke netwerken er moeten worden gevormd', reageert Hans Bonte (SP.A), burgemeester van Vilvoorde. Het AZ Jan Portaels wil over de kwestie geen commentaar kwijt. • TD

Nieuw park op historische plaats

HUIZINGEN De Beerselse deelgemeente Huizingen krijgt tegen volgende zomer een nieuw buurtpark. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) legt het park aan op de vroegere Catala-site. Ze doet dat samen met de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij en de gemeente. 'Het park komt aan de voormalige papierfabriek in Neerdorp langs de Gustave Demeurslaan. Eerst ruimen we de voormalige bezinkingsbekkens, daarna wordt de oorspronkelijke slotgracht rond de middeleeuwse motte of kasteelheuvel opnieuw uitgegraven', legt Raf Nilis van de VLM uit. 'In een tweede fase leggen we wandel- en fietspaden aan. Er komen ligweides, houten vlonders en bruggen, een speeltoren, picknickbanken en ligzetels. Tegen midden volgend jaar zal het grote publiek kunnen genieten van rust en ontspanning op een plek met een rijke geschiedenis.' De aanleg van het Neerdorp-park maakt deel uit van het landinrichtingsproject Land van Teirlinck dat de open ruimte in Beersel, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode wil bewaren en versterken. • TD

Wat denken de inwoners?

ASSE De gemeente Assen wil haar inwoners meer laten deelnemen aan het beleid en organiseerde daarom de voorbije weken een grote bevraging onder de bevolking. 'Alle Assenaren konden via de website www.astaanuligt.be een vragenlijst invullen waarin werd gepeild naar wat er leeft in de gemeente. Wie niet over internet beschikt, kon op het gemeentehuis en in de bib een papieren versie invullen', legt schepen van Inspraak Geert Heyvaert (CD&V) uit. 'Alle informatie wordt nu verzameld. Actiepunten die snel kunnen worden gerealiseerd, proberen we meteen aan te pakken. Zaken die wat meer tijd vragen, neemt het gemeentebestuur mee in een beleidsdocument voor de volgende legislatuur. Binnenkort starten we ook met een onlineparticipatieplatform. Daarop kunnen de inwoners actief meezoeken naar oplossingen en ideeën over bepaalde thema's. Via het participatieplatform willen we ook de verschillende wijkcomités met elkaar in contact brengen. Zo kunnen zij ideeën en ervaringen uitwisselen.' • TD

Foto's uit de kindertijd

MERCHTEM Dirk Van Doorslaer wil de kerstmarkt van Ossel dit jaar een extraatje geven met een tentoonstelling over de kindertijd. 'Twee jaar geleden stond onze tentoonstelling in het teken van schilderijen met plaatselijke landschappen en taferelen, vorig jaar draaide alles rond huwelijken. Dit jaar willen we in de kerk een expo houden over de kindertijd van de inwoners van Ossel, Brussegem, Bollebeek, Oppem en Hamme. Daarom ben ik op zoek naar foto's van de kinderjaren van mensen uit die gehuchten. Dat mogen oude foto's zijn, maar ook nieuwe van pasgeboren inwoners zijn welkom. Ik werk enkel met de originele exemplaren en na de expo op 26 en 27 december krijgt iedereen zijn foto's terug. Als ik een mooie collectie bij mekaar krijg, zal dat een prachtig beeld vormen van de manier waarop mensen hun kindertijd vroeger en nu hebben beleefd.' • TD

Wie foto's heeft voor Dirk Van Doorslaer kan hem bereiken via e-mail dvandoor@hotmail.com of via telefoon 02 460 11 84.

50° 82' 88" N
4° 52' 05" E

Bij mooi weer is de kans groot dat je Marc Vangaver op een bank aantreft naast de vijvers in het park van Tervuren. Uren kan hij daar deuntje na deuntje op zijn mondharmonica spelen.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Muziek is mijn leven. Muziek heeft me door heel wat moeilijke periodes geholpen. Als ik via mijn deuntjes de schoonheid van muziek aan anderen kan doorgeven, dan ben ik een gelukkig mens. Vangaver is een muzikant in hart en nieren. Hij speelt maar liefst zeven instrumenten: saxofoon, gitaar, mondharmonica, accordeon, xylofoon, piano, orgel en djembé. Waar komt zijn grote liefde voor muziek vandaan? 'Ik heb een moeilijke jeugd gehad. Als kind werd ik vaak gepest en kon dan bij niemand terecht. Tot ik ontdekte dat ik in de muziek mijn gevoelens kwijt kon. Door naar muziek te luisteren of liedjes te zingen, voelde ik me plots niet langer alleen op de wereld. Die ontdekking zorgde ervoor dat muziek voor mij een toevluchtsoord werd. Een plekje waar ik me geborgen en gelukkig voelde. En dat gevoel is met de jaren alleen maar toegenomen. In de natuur spelen, op welk instrument dan ook, helpt me om in het reine met mezelf te komen. Het geeft me de energie om weer *ja tegen het leven* te zeggen.'

KIPPENVEL

Vangaver speelt niet alleen voor zichzelf. Hij houdt ervan om mensen via muziek te verbinden. 'Wat muziek zo mooi maakt, is dat het

een universele taal is. Welke jouw afkomst, religie of cultuur ook is, de taal van muziek verstaat iedereen. Het gebeurt regelmatig dat ik kippenvel krijg van een nummer waar ik geen woord van versta. Dat bewijst de kracht van muziek! Ik hoop dat ik, met de liedjes die ik op publieke plekken speel, mensen kan raken. Voor de duidelijkheid: het draait niet om mezelf, in mijn wereld staat niet de muzikant maar wel de muziek centraal. Vangaver droomt ervan een fonds op te richten om mensen met torenhoge medische kosten te ondersteunen. 'Nu ik met pensioen ben, heb ik tijd om muzikale activiteiten te organiseren. Zou het niet mooi zijn om met muziek de ellende van sommige mensen wat te kunnen verzachten?'

MOOIE LIEDJES STERVEN NOOIT

Sinds augustus is Vangaver met pensioen. Zijn job aan de luchthaven, op de bandenafdeling, mist hij niet. Het voelt wel wat raar als hij vliegtuigen hoog in de lucht ziet. Alsof de connectie met die tuigen die hem zo dierbaar waren, verbroken is. Maar daar wil hij niet te lang bij stilstaan. De tijd voor iets nieuws is aangebroken. En dan bedoelt hij niet dat hij als gepensioneerde verre reizen gaat maken of een luilekker leven gaat leiden. 'Geef mij maar mijn muziek. Zolang ik nummers op mijn geliefkoosde plekjes kan spelen, kan het voor mij niet stuk.' Welke nummers hem nauw aan het hart liggen? Zijn muzikale smaak gaat ruim, maar *Witte Vlinder* van Boudewijn De Groot, *De Pastorale* van Liesbeth List en *Ramses Shaffy* of *Are you lonesome tonight?* van Elvis Presley weten hem toch net een beetje meer te raken. 'Die tekst van *Witte Vlinder*, heb je daar al naar geluisterd? *Zo te sterven op het water met je vleugels van papier...* Da's toch een keisterk nummer. Mooie liedjes sterven nooit. Die gaan een eeuwigheid mee.'

Thomas Valkeniers, makelaar in 'Wij verkopen geen

Twintig jaar geleden nam Thomas Valkeniers het vastgoedkantoor Pajota in Dilbeek over. Vandaag is hij zaakvoerder van vier kantoren, draagt de titel van Vastgoedondernemer 2014 en heeft hij sector en markt zien evolueren. Twee keer per week loopt hij in alle vroegte een toertje door Dilbeek. 'Het maakt mij een beter mens.'

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

Zijn wortels liggen in het Pajottenland, in de buurt van de oude brouwerij Eylenbosch in Schepdaal. 'Mijn vader week op zijn 25e om beroepsredenen uit naar Tienen.' Het was de liefde die Thomas Valkeniers jaren later terug naar Dilbeek bracht. 'Mijn echtgenote en ik hebben elkaar ontmoet aan de toenmalige UFSAL in Brussel, waar ik rechten studeerde. De keuze voor die richting was logisch. We hadden nogal wat juristen in onze familie en ik was een mondig kereltje. Van kleins af kreeg ik te horen dat ik vast een goede advocaat zou zijn.'

VLAAMS VASTGOED

Valkeniers deed zijn stage voor de balie bij een advocatenkantoor dat gespecialiseerd was in stedenbouw, ruimtelijke ordening en milieurecht. 'In 1994 waren dat nieuwe materies. Erg boeiend, maar het conflictu-euze karakter van de advocatuur was toch niet mijn ding. Ik zag twee andere opties: vastgoed of een milieuvadvisbureau. Toeval heeft bepaald dat het vastgoed is geworden. De jonge advocaat vernam dat de oprichters van Pajota hun kantoor van de hand wilden doen. 'Ik ging met hen praten en het klikte.'

Pajota werd in 1971 opgericht om zich in te zetten voor het behoud van de Vlaamse cultuur in de Rand. 'Je moet je even verplaatsen in de tijdgeest. De strijd voor de Vlaamse cultuur en tegen de verfransing van de regio woedde hevig. Om diezelfde reden werden toen ook

EN

EMOTIONS FOR SALE, NOT BRICKS AND MORTAR

It was 20 years ago that Thomas Valkeniers took over the Pajota real estate agency in Dilbeek and he now runs four offices. He has seen quite a lot of changes in his line of business and market trends over the years. The prices for houses and apartments in the Rand have rocketed. 'The higher the demand, the higher the prices. Property prices around Brussels can be divided into zones but generally speaking, the further you get away from Brussels the lower they are. Zones that

were once lagging behind have been catching up by leaps and bounds in recent years.' Valkeniers was named as the Real Estate Entrepreneur of the Year in 2014. 'The title is recognised as a hallmark of quality, helping to boost customer confidence. We are not selling bricks and mortar but emotions. People need to have a sense of well-being during the selling or purchasing process. You have to have people skills or be well-acquainted with the legal in and outs to get on in our business.'

vastgoed

bakstenen, maar emoties'

grote cultuurcentra zoals CC Westrand en CC Strombeek gebouwd. In die geest moet je de oprichting van Pajota zien. Het was geen commerciële onderneming, maar een vzw die Franstaligen uit Brussel liever geen woning in Dilbeek wilde verkopen en zo veel mogelijk Nederlandstaligen in de gemeente wilde houden. 46 jaar later is zo iets ondenkbaar. Je stuit op de wet tegen het racisme, je mag geen onderscheid maken op basis van taal. Los daarvan is Pajota natuurlijk ook een puur commercieel bedrijf geworden. We zijn wel het Nederlands en de Vlaamse cultuur een warm hart blijven toedragen. We maken er bijvoorbeeld een punt van om voor woningen in Vlaanderen enkel in het Nederlands publiciteit te maken en de verkoopsovereenkomsten in het Nederlands op te stellen. In ons kantoor in Brussel afficheren we alles in twee talen.'

MENSENKENNIS, JURIDISCHE KENNIS

De afgelopen twee decennia bouwde Valkeniers Pajota uit tot een florierende vastgoedonderneming met kantoren in Dilbeek, Halle, Ninove en Brussel. In 2014 werd hij uitgeroepen tot vastgoedondernemer van het jaar. 'Die titel geldt als een kwaliteitslabel, we zijn er trots op. Het versterkt ook het vertrouwen van de klant. Wij verkopen immers geen bakstenen, maar emoties. We merken dat we geregeld als klankbord fungeren. Zonder mensenkennis red je het niet in onze sector. Het gaat de mensen niet om een procentje meer of minder. Ze willen zich goed voelen bij de (ver)koop die ze sluiten.'

In het begin van zijn carrière zag de vastgoedwereld er anders uit. 'Van de 100 woningen werden er 25 door makelaars verkocht, 25 door notarissen en 50 door particulieren zelf', legt Valkeniers uit. 'Twintig jaar later verkopen makelaars 60% van de markt. Dat komt vooral omdat alles complexer is geworden. De wetgeving is strikter, de normen zijn streng. Een verkoper moet veel meer op orde hebben. Daarom ben ik blij met mijn juridische achtergrond. Bij mijn personeel is er nog een jurist en een licentiaat notariaat. Dat is absoluut noodzakelijk. Zonder kun je als makelaar geen goed werk meer leveren.'

Omdat de sector zo is gegroeid, zijn er veel immokantoren bijgekomen. Valkeniers begrijpt dat mensen soms het bos door de

bomen niet meer zien. 'Je moet bij een makelaar gaan die een goed aanbod heeft in jouw regio. Een huis in Leuven verkoop je niet via Pajota.' Als klant moet je er gerust in kunnen zijn dat je makelaar zijn regio kent. 'Een huis in Gooik en een huis in Dilbeek kun je niet op dezelfde manier schatten. Een woning in Brussel is anders dan eentje in Ninove. Ik woon in hartje Dilbeek. Ik weet hoe de markt hier in elkaar zit, welke wijken of straten betere prijzen halen dan andere.'

INHAALBEWEGINGEN

De Rand staat bekend als erg duur. 'Hoe meer vraag er is, hoe hoger de prijzen', legt Valkeniers uit. 'De prijzen van het vastgoed kun je in verschillende gordels rond Brussel indelen, met als algemene regel dat ze lager worden naarmate je verder van Brussel weggaat. In Ninove betaal je minder dan in Dilbeek. Dat is al jaren zo. De laatste jaren zijn de achterliggende gordels aan een flinke inhaalbeweging bezig. Zo stijgen de prijzen in Lennik of Gooik momenteel sneller dan in Dilbeek, waar de panden al jaren behoorlijk duur zijn. Een tweede tendens is dat Brussel aan een opmars bezig is. Traditioneel waren gemeenten als Anderlecht, Molenbeek en Ganshoren vrij goedkoop in vergelijking met de Rand. Nu wordt de vraag daar zo groot, dat ze serieus beginnen in te halen. Ik durf stellen dat een gemiddeld huis in Brussel momenteel meer kost dan één in Dilbeek.'

'Zonder mensenkennis red je het niet in onze sector.'

Valkeniers plaatst nog een belangrijke kanttekening. 'Door de financiële crisis van 2008 zijn de prijzen met 10% gedaald. Intussen zijn ze weer met 2% per jaar gestegen. Die evolutie is normaal. De vastgoedmarkt zit allerminst op een bubbel. Wel stellen we vast dat er vooral ouder vastgoed op de markt komt. Wanneer je zo'n oudere woning aan de huidige normen wil aanpassen, ben je even bezig. Het dak moet eraf, de ramen vernieuwd, de muren geïsoleerd. Dat zijn serieuze investeringen waarmee

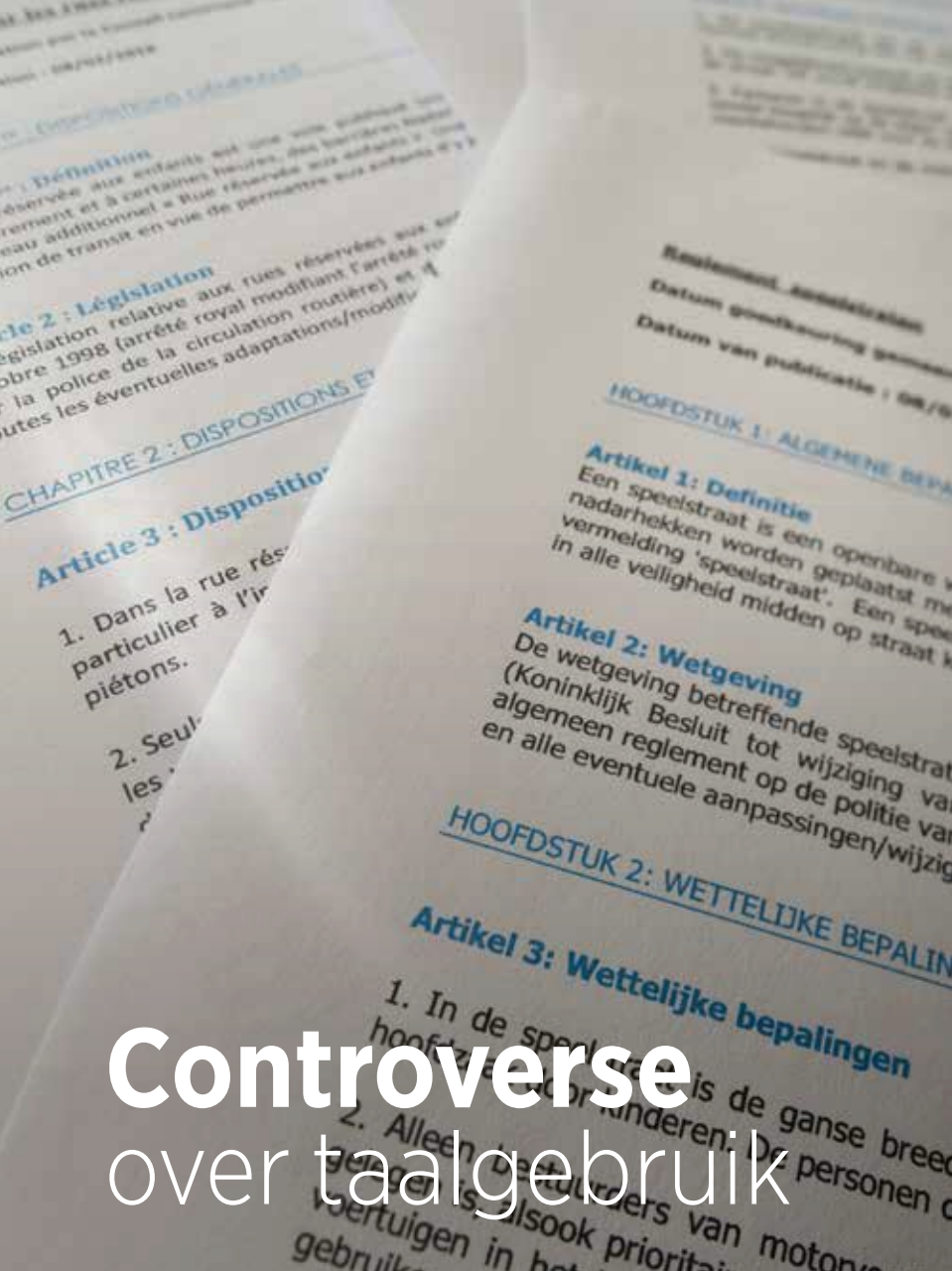
een koper rekening moet houden. Volgens mij speelt dat mee in de relatieve stabiliteit van de prijzen de laatste tijd.'

MOEILIJKE OEFENING

Een ontwikkeling die Valkeniers van nabij volgt, is het broodnodige evenwicht dat de komende decennia zal moeten ontstaan tussen stedenbouw, mobiliteit en milieukwesties. 'Dat is onbestaande vandaag. We weten allemaal dat er een bevolkingsexplosie in Brussel zit aan te komen. Daardoor zal de druk op de Rand toenemen. Voor Dilbeek alleen mogen we tegen 2060 naar verluidt 10.000 extra inwoners verwachten. Als al die mensen willen wonen zoals nu, in ruime woningen op aparte kavels, dan wordt Dilbeek een betonvlakte, en dat willen we niet, want het groen is een van de aantrekkelijkste eigenschappen van de regio. Milieupertten zeggen het al langer: om de natuur die overblijft te bewaren en toch iedereen een woonplaats te kunnen geven, zullen we boven in plaats van naast elkaar moeten gaan wonen. We zullen dus hoger moeten bouwen, in de nabijheid van stations, en we moeten parken en ander groen aanleggen. Stedenbouw is daar momenteel absoluut niet klaar voor. Op veel plaatsen in Vlaanderen mag je niet hoog bouwen, moet je aparte kavels bebouwen, moet je zelfs een zadeldak plaatsen terwijl een plat dak het meest zuinige is. Dat wordt nog een moeilijke oefening vol tegengestelde belangen.'

LOPEN

Twee keer per week springt Valkeniers voor dag en dauw uit zijn bed. 'Met een groepje van een man of vijf gaan we om kwart over zes in de ochtend lopen. Had je me dat twintig jaar geleden voorspeld, ik had je gek verklaard', lacht hij. 'Vijftien jaar geleden ben ik ermee begonnen, heel simpel, met *start to run*. Eerst liep ik op zondagochtend, maar ik heb vier kinderen en dus is zondag een belangrijk familiemoment. 's Morgens lopen blijkt fantastisch. Met mintien, in de regen, in de dauw of 's zomers als de vogels al fluiten, ... we vertrekken. Je hebt geen tijd om jezelf een sukkelaar te vinden of om je loopmaten af te bellen. Het is zes uur, je hebt afgesproken, je moet er staan. Een uur later ben ik weer thuis, ik neem een douche en ik vertrek met een goed humeur en vol energie naar het werk. Het maakt mij een beter mens.'

Controverse over taalgebruik

Achttienduizend inwoners in vijf faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand geven te kennen dat ze hun formulieren in het Frans willen ontvangen. De start van enig communautair gefikfak in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen?

TEKST Luc Vanheerentals • FOTO Filip Claessens

Wie de hoop koesterde dat er in de faciliteitengemeenten een einde is gekomen aan de jarenlange communautaire heisa over de omzendingen Peeters en Martens over het taalgebruik van overheidsdocumenten mag deze illusie opbergen. Volgens de omzendingen moeten Fransstaligen de vraag naar documenten in hun taal telkens opnieuw herhalen. De besturen van vijf faciliteitengemeenten (Wemmel uitgezonderd) beroepen zich op een arrest van de Raad van State uit 2014 over de zaak Caprasse dat Fransstaligen die vraag slechts één keer om de vier jaar moeten stellen. Ze hebben hun Franstalige inwoners opgeroepen zich als dusdanig te laten registreren. Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Liesbeth Homans (N-VA), vernietigde deze gemeenteraadsbeslissingen hierover op

23 juni. Drogenbos, Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode vechten deze vernietiging aan bij de Raad van State. Linkebeek en Kraainem zullen zich hier bij aansluiten.

Het gaat om het arrest van 20 juni 2014 waarmee de Raad van State de beslissing van voormalig Vlaams minister Marino Keulen (Open VLD) om Véronique Caprasse niet te benoemen tot burgemeester van Kraainem vernietigde. De Raad van State stelde zowel rekening te houden met de voorrangstatus van het Nederlands in het eentalige Nederlandse taalgebied als met de rechten die de bestuurstaalwet aan de inwoners van deze gemeenten waarborgt, en voegde eraan toe dat een periode van vier jaar een 'redelijke termijn (is) dat een aanvraag voor het verkrijgen van Franstalige documenten geldig blijft'.

INFORMATIECAMPAGNE

De vijf faciliteitengemeenten hebben op basis van dit arrest de afgelopen maanden hun Franstalige inwoners opgeroepen zich voor vier jaar te laten registreren. In alle gemeenten is daar door een meerderheid van Franstaligen positief op gereageerd. In Sint-Genesius-Rode gingen meer dan 7.500 personen op de oproep in, in Wezembeek-Oppem 7.000, in Drogenbos 2.400, in Linkebeek meer dan 1.000.

'Wij doen niets anders dan toepassen wat de Raad van State zegt. Ik vind het een redelijke compromis dat het gemeentebestuur bovendien veel geld bespaart. Momenteel moeten de administraties immers veel brieven twee keer afdrucken en versturen', aldus Frédéric Petit (MR), burgemeester van Wezembeek-Oppem. De werkwijze om dat te doen, werd in 2016 gezamenlijk door de gemeentesecretarissen uitgestippeld. Volgens Alexis Calmeyn, burgemeester van Drogenbos, komt het in de praktijk neer op een loutere ophijsting van de Franstaligen die gemeld hebben om de documenten de komende vier jaar in hun taal te ontvangen.

IN STRIJD MET EERDERE ARRESTEN

In haar vernietigingsbesluit van de lokale beslissingen maakt minister Homans brandhout van de bepalingen van het arrest van de Raad van State en het misbruik dat de Franstaligen er nu van maken. De minister wijst er op dat de bepalingen strijdig zijn met eerdere arresten waarin de Raad van State zich achter de omzendingen Peeters en Martens schaarde. 'De nieuwe stelling van de Raad van State is niet in overeenstemming met de grondwettelijk gewaarborgde voorrang van het Nederlands in gemeenten van het Nederlandstalige taalgebied en voert in de praktijk een systeem van tweetaligheid in', aldus de minister. Homans wijst er ook op dat deze bepalingen geen juridisch gezag of kracht hebben vermits ze niet tot het beschikkende gedeelte van het arrest behoren. In het kader van de registratie van Franstaligen die zich hebben aangemeld wordt volgens de minister bovendien een taalregister aangelegd, hetgeen wettelijk niet kan.

Weerman Frank Deboosere pendelt dagelijks met de fiets vanuit de Vlaamse Rand naar zijn werk op de VRT. Enkele dappere sportievelingen doen het hem na. Wat bezielt hen? En waaraan denken ze tijdens hun tocht? **Wouter Florizoone** pendelt geregeld van Leuven naar Brussel.

AANTAL KM / DAG
30 km × 2

GEMIDDELDE SNELHEID
25 km/u

TIJD
75 min heen, 75 min terug

ROUTE
Leuven - Erps-Kwerps - Kortenberg - Zaventem - Schaarbeek - Brussel (alternatieve route via Vossem en Tervuren)

Meer voorrang voor de fietsers

Wouter Florizoone heeft ervaring: hij pendelt sinds 2005 van Leuven naar Brussel. Vroeger dagelijks, nu nog af en toe voor vergaderingen. 'Er gaat geen dag voorbij of we lezen over stress, burn-out en gebrek aan beweging. Werken eist zijn tol, geestelijk en lichamelijk. Ik voelde dat ook en gaf toe aan de behoefte om actiever te zijn.'

TEKST Tine Maenhout • FOTO Filip Claessens

Toen Florizoone begon te fietspendelen, duurde het niet lang of hij voelde zich anders. Hij herleefde mentaal en fysiek. 'Als ik mijn traject naar Brussel langs de F3-fietsnelweg Leuven-Brussel afleg, voel ik mij voldaan. Met ruim twee uur fietsen per dag hoef je geen andere sport meer te doen. Bovendien heb ik, als ik thuiskom, het werk achter me gelaten en kan ik genieten van het gevoel fysiek moe te zijn na een werkdag. Ook mijn partner staat positief tegenover mijn fietservaring. Het gezin hoeft niet meer

in de stress te delen die ik had toen ik nog met de wagen pendelde.'

ECHTE SNELWEGEN

'Jammer genoeg fietspendel ik niet meer dagelijks, dus werk ik nu deeltijds als fietskoerier,' vertelt Florizoone. Drie dagen werkt hij als kabinetsadviseur klimaat, energie en duurzaamheid bij de provincie Vlaams-Brabant. Op vrijdag is hij geregeld actief als fietskoerier bij Vi-tes in Leuven. Florizoone is goed vertrouwd met het fietsnetwerk tussen en rond Leuven en Brussel. Twaalf jaar geleden startte hij een ludieke blog (gefietst.blogspot.be) die evolueerde tot een heus forum waarop hij en medependelaars onder andere de staat van de fietsinfrastructuur aanklaagden. 'Er is een positieve evolutie. Hier en daar wordt er geïnvesteerd. Vooral de dienst mobiliteit van de provincie Vlaams-Brabant stimuleert de aanleg van extra kilometers fietssnelweg. Zelf zou ik volop inzetten op meer voorrang voor fietsers op de routes. Dat zorgt voor een hogere gemiddelde snelheid. Pas dan kan je echt over fietssnelwegen spreken, naar het voorbeeld van Nederland of Duitsland. Het aantal fietspendelaars kan stijgen, wat goed is, want het aantal fietsers blijft marginaal in vergelijking met de autopendelaars.'

MEER FACILITEITEN

Florizoone fietst met een hybride fiets. Naast een snelle fiets vindt hij een goede fietszak een must. 'Het is belangrijk dat je droge, comfortabele kledij meehebt als je ergens aankomt. Als ik naar Brussel fiets voor een vergadering heb ik niet de mogelijkheid om te douchen. Dan moet ik me snel kunnen omkleden voor ik een meeting binnenstap. Dat kan vervelend zijn. Bedrijven zouden ook aandacht moeten besteden aan faciliteiten voor fietsende bezoekers.'

'Een leven zonder fiets kan ik mij maar moeilijk voorstellen. Het is een stukje van mezelf geworden. Elke rit levert inspiratie op, een creatieve boost om bij mijn aankomst op het werk nieuwe of aangepaste ideeën voor te stellen of mensen te contacteren. Een handig fietsnotaboekje zou ik wel kunnen gebruiken om al mijn ideeën in te noteren. Zo eentje dat nat mag worden. Ik geniet van alle mooie plekken onderweg. De aanvliegeroute in Zaventem bijvoorbeeld. Het is een opwindend gevoel om daar een vliegtuig over te zien scheren. Het plateau tussen Duisburg en Egenhoven is ook inspirerend, de brede vlakke, de combinatie van natuur en landbouw en het feit dat je er heel ver kunt zien. Er valt zo veel te ontdekken, elke dag opnieuw.'

Wat met de natuur in de berm?

De rijkdom aan planten en dieren in de bermen van de grote Ring rond Brussel blijkt onverwacht groot. Met de geplande uitbreidingswerken aan de Ring loopt deze rijkdom gevaar.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

De Ring rond Brussel (Ro) wordt vanaf 2019 stevig aangepakt met de verbreding tussen de verkeerswisselaar van Zaventem en het klaverblad van Groot-Bijgaarden. Dat zal gepaard gaan met de inname van open ruimte, tijdelijke overlast en een hoge factuur. Een vraag die minder wordt gesteld, en door sommigen wordt weggelachen: wat gebeurt er met de huidige biodiversiteit langs het traject?

RAAR MAAR WAAR

Je verwacht het niet op die plek, maar de soortenrijkdom van planten en dieren op de berm

van de Ro is onverwacht groot. Wat denk je bijvoorbeeld van de aanwezigheid van een tiental wilde orchideeënsoorten en heel grote bestanden van de zeldzame graslathyrus? Of van een ongekend maar belangrijk aantal wilde bijensoorten die de overvloedige populaties van onder meer margriet en gewoon knoopkruid bestuiven? Het lentebeeld van die bloeiende margrieten is bij de vele gebruikers van de Ring een vertrouwd beeld. Het gaat om uitgestrekte bloemenweiden waar zich veel insecten, zoogdieren en vogels ophouden. Dat is trouwens allemaal het resultaat van een uitgekiend en

consequent toegepast bermbeheer dat sinds januari 2000 met de opmaak van het bermbeheerplan voor de Ring rond Brussel in voege is.

TOO LITTLE TOO LATE

Vandaag is er dus een heel interessante vegetatie terug te vinden. Een deel daarvan is door de werken onvermijdelijk ten dode opgeschreven, maar kan mogelijk gedeeltelijk bewaard worden voor de toekomst. Hoe moet dat dan gebeuren? Moeilijke vraag, omdat er – zoals wel meer – pas heel laat in de procedure naar de bedreigde natuur wordt gekeken. Pas in juli peilde een studiebureau bij enkele lokale specialisten naar de huidige natuurwaarden op de vermelde tracés.

Bovendien hebben verschillende instanties voordien al gepleit voor meer aandacht voor natuur in de toekomstige plannen met de Ring. Zo stelt het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor om ter hoogte van het Laarbeekbos een ecoduct van tachtig meter breed aan te leggen. Dat is uiteraard ruim onvoldoende om dieren toe te laten een autosnelweg van tien rijvakken breed zonder problemen over te steken. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) dringt aan op een breedte van achthonderd meter. Architecte-stedenbouwkundige Annelies De Nijs van het studiebureau Agence Ter pleit zelfs voor een breedte van duizendvierhonderd meter zodat het tussen Groot-Bijgaarden en Jette zou gaan om een regelrechte overkapping. Het zou een onderdeel kunnen zijn van een groot park dat het kanaal verbindt met onder meer het Boudewijnpark, Laarbeekbos en het Relegemse landbouwplateau in de omgeving van het Hooghof. Interessant. En was meer aaneensluitend groen ook niet een van de prioriteiten van deze Vlaamse regering? Maar het lijkt er sterk op dat dit zinvolle voorstel nauwelijks serieus wordt genomen.

REDDINGSBOEI

Hét aandachtspunt van het tracé is ongetwijfeld de centraal gelegen verkeerswisselaar Ro-A12, een locatie waar op termijn niets meer van zal overblijven. Er komt een volledig nieuwe aansluiting tussen beide snelwegen. Vandaag groeien er niet minder dan acht wilde orchideeënsoorten, alsook de graslathyrus en een tiental andere Rode

Geert Selleslach is sinds 2008 hoofdredacteur van RandKrant. Hij woont in Jette, houdt van boeken en basket, van maatschappelijk debat en humor op het juiste moment. Deze maand schrijft hij de column *mijngedacht*.

Lijstsoorten. Dat is intussen bekend bij de mensen die mee beslissen over dit deel van de heraanleg. De Nationale Plantentuin van België is ingeschakeld en de komende twee jaar zal een oplossing worden gezocht. Waar eerst gedacht werd aan verplaatsing van de vegetatie (translocatie) zal men heel waarschijnlijk in vitro zaden opkweken van verschillende zeldzame soorten en de daaruit groeiende planten aanbrengen op de nieuwe verkeerswisselaar. De huidige, ecologisch waardevolle toplaag van de bodem zou daarvoor tijdelijk gestockeerd worden en na de werken uitgespreid over de nieuwe wegbermen. Dat is een techniek die zijn efficiëntie heeft bewezen in het buitenland. Of alle speciale soorten daarmee een reddingsboei toegeworpen krijgen, zal later moeten blijken.

Insiders maken zich zorgen over de waterbeheersing.

Toch blijft er bij heel wat mensen van de betrokken administraties enige frustratie leven. Het ecologische aspect komt pas ter elfder ure ter sprake. Van coördinatie tussen de betrokken diensten die het project op het terrein moeten uitvoeren, is tot op vandaag bitter weinig sprake. Het is ieder voor zich, wat leidt tot een gefragmenteerde aanpak.

Traditiegetrouw zijn er dan nog de bekende ondergeschoven kindjes. Vooral de hydrologische kant, met aandacht voor het integraal waterverhaal, baart heel wat insiders grote zorgen. Het feit dat er te weinig actuele ecologische kennis is van de betrokken zones is ook niet zo bevorderlijk om een degelijk ecologisch plan uit te werken. En zoals gewoonlijk moet het nu ineens allemaal snel gaan. Met de winter voor de deur zal het zeer moeilijk worden om nieuwe gegevens over de natuur op de bermen nog in kaart te brengen. Dat betekent dat bij de uitvoering van de plannen op ecologisch vlak redelijk blind zal worden gevlogen. Altijd riskant om dan veilig en wel te landen.

Positivo met kopzorgen

Wat was dat een leuke boel, daar begin september op het Gordelfestival. Voor het eerst had RandKrant een volwaardig, eigen standje net buiten het kinderdorp in het provinciaal domein van Huizingen. Of het is te zeggen een echte partytent, ingericht als salon met Perzisch tapijt, tv en een king-zetel (voor 3,50 euro gekocht in tweedehandswinkel Televil in Opwijk), alwaar bezoekers en genodigden zich in konden neervleien om zich een tattoo te laten zetten ('ik wil een konijn, of nee, toch maar een draak!'), een snoepje te kiezen of, gewoon, om een babbeltje te doen en blij te zijn. Of om een leuke postkaart met de mooiste foto's uit de Rand mee te nemen. Ik heb veel lachende gezichten gezien, positieve mensen, die meegezogen door de stralen van de zon, op punt stonden om onze regio al wandelend of fietsend te ontdekken. Dat gaf mij moed en energie in tijden waarin verbaal bekvechten een nationale sport is geworden. Sommigen kwamen van heinde en verre, anderen van dichterbij. Sommigen kwamen stiekem wat materiaal inslaan op onze stand, anderen waren blij met een woord van steun. Een enkeling geloofde niet dat onze speciale Gordelfestivalsnoepjes hem extra kracht zouden geven op een moeilijk moment. 'Gewoon, laten smelten op je tong en je zal zien...' 'Oh, het zijn geen oordopjes.' Allemaal stonden ze daar even aan onze tent, proper en fier in fiets- of wandeltenuge, op punt om met volle teugen onze regio te verkennen. Mensen allemaal, luister, wat mij betreft: alvast tot volgend jaar om iedereen opnieuw te zien.

De regio verkennen deden de honderd deelnemers aan de tweede Stand van de Rand midden september op een andere manier. Niet met de voeten of de fiets, niet met snoepjes of tattoos, maar met hoofd en hersenen. Op deze jaarlijkse bijeenkomst wil minister Weyts, bevoegd voor de Rand, deskundigen, ambtenaren, beleidsmensen en mandatarissen van alle niveaus bij elkaar brengen zodat ze elkaar kunnen informe-

ren over de voortgang van de meest prangende dossiers. Een stand van zaken. Dit keer ging het over welzijn, wonen en openbaar vervoer. Een vorige keer was het over onderwijs gegaan. Stand van de Rand moet dossiers in gang zetten en in gang houden, in de hoop dat er daardoor op het terrein vooruitgang wordt geboekt. En daar knelt het schoentje: er wordt vooruitgang geboekt, maar waarom gaat alles zo traag? Provinciegouverneur Lodewijk De Witte noemde de onderwerpen in zijn slotwoord 'de kopzorgen van onze regio, waaraan we maar moeizaam een antwoord kunnen bieden'. Hij noemde ze 'een sociaal probleem omdat er zo stilaan een grote groep van mensen mee wordt geconfronteerd'. De historische achterstand in de welzijnssector wordt stapje voor stapje weg geknaagd, maar is er nog steeds. De achterstand van sociale woningen in de Rand groeit zelfs nog. De wachttijden lopen op tot meer dan 800 dagen. Slechts twee gemeenten (Vilvoorde en Wezembeek-Oppeem) voldoen aan de kwantitatieve minimumnormen van de Vlaamse overheid. Vlabinvest is een goede zaak, maar te weinig. Drie tramlijnen in de Rand worden gerealiseerd, maar bij de start in 2003 werd er gedacht aan negen. Moeten we ons niet stilaan bezighouden met wat er moet gebeuren nadat die eerste drie zijn aangelegd en functioneren? Of het GEN, het voorstadsnet met een fijnmazig treinaanbod in en rond Brussel, omgedoopt tot S-net met mooie totems aan de stations, maar waarvan de uitbouw al 22 jaar bezig is en voor 60% is afgewerkt. Door een Stand van de Rand worden de (politieke) verantwoordelijken gemotiveerd tot naarstig voortwerken en dat is goed. Tijdens het Gordelfestival werd er voor de eerste keer in peloton gereden. Het gaf misschien eenzelfde samenhangsgevoel zoals dat ook in een Stand van de Rand tot stand kan komen. Maar is dat voldoende voor een mooie koers? Om het in welertermen te zeggen: hier en daar is er een ontsnapping, maar de gemiddelde snelheid ligt te laag. **TEKST** Geert Selleslach • **FOTO** Filip Claessens

Verklinking en moord

In 1942 was, ondanks de bezetting, alles pais en vree in het landelijke Wemmel. De gemeente telde 5.800 inwoners, 67% van de oppervlakte was landbouwgrond. Nochtans zitten een aantal dramatische gebeurtenissen uit de oorlogsjaren in het collectieve geheugen, maar één is nagenoeg onbekend gebleven.

TEKST EN FOTO Freddy Phillips

Zo is bekend dat acht soldaten en twee officieren voor verzetsdaden werden gevangengenomen en gedood in concentratiekampen. Ook de noodlanding op 20 maart 1944 van een Republic P-47D Thunderbolt op het einde van de Amelgemweg is gekend. Het vliegtuig werd geraakt door het Duitse luchtafweergeschut. De piloot, Capt. Frederick S. Porter Jr., werd gevangen genomen door Duitse militairen. Op 8 mei 1944 vielen er 58 bommen op Wemmel. Het ging om een vergissing waarbij Amerikaanse bommenwerpers, op weg naar het vormingsstation van Schaarbeek, de bommen vroegtijdig dropten. Gelukkig vielen de meeste in de velden en er waren geen slachtoffers, maar het kasteel, Château des Tourelles, moest later wel worden gesloopt. Ten slotte was er de noodlanding, na technische problemen op 1 januari 1945, van

een Duitse Focke Wulf FW-190 D in een veld rechtover het nummer 288 aan de Merchtemsesteenweg (het voormalige café Nette Bails). De piloot, Lt. Theo Nibel, werd gevangengenomen.

HET ONBEKENDE

Maar precies 75 jaar geleden had in Wemmel ook een tragische gebeurtenis plaats die tot op heden nagenoeg onbekend is gebleven. Op 9 oktober 1942 hielden de Duitsers een grote razzia in de Parklaan, waarbij een 20-tal kopstukken van de Belgische weerstand werden aangehouden. Eén van hen werd ter plaatse gedood. Het speelde zich af in de Chalet des Bouleaux, een café-restaurant in Franse stijl, uitgebaat door Nicolas Gaston (*1908-1967) en zijn vrouw Leper. In die tijd waren er in Wemmel een aantal cafés en restaurants die druk bezocht werden door Franstalige Brusselaars. Ook het in een discrete en rustige omgeving gelegen Chalet des Bouleaux was in de oorlogsjaren gekend door de bourgeoisie die van lekker eten en drinken hield.

DE FEITEN

Op vrijdag 9 oktober 1942 werd er 's avonds door een zekere René Mauyen een banket voor 26 couverts georganiseerd. Doel was, zo beweerde hij, verschillende verantwoordelijken van de Belgische weerstandsnetswerken samen te brengen om er Franse collega's te ontmoeten. Maar in feite was René Mauyen, in 1911 geboren in Marcinelle, een verrader die zich voordeed als een agent van het Franse Deuxième Bureau. Hij infiltrerde in netwerken van de weerstand om de namen van de leden

aan de Duitse bezetter door te geven. Hij was al twee keer veroordeeld voor verschillende misdaden. Mauyen regelde het avondmaal in het Chalet des Bouleaux tot in de details. Hij huurde kelners in, Duitsers, en zei tegen de uitbater 'dat er geen gevaar was omdat hij een Gestapo-agent was die hem kon indekken'. Wanneer alles klaarstond, verdween hij een tijdje. Een deel van de genodigden werden aan het Brusselse Noordstation uitgenodigd om in auto's te stappen – besteld door Mauyen – om naar Wemmel te rijden. Helaas, ter hoogte van de Heizel vielen ze in een hinderlaag van de Gestapo. Alle inzittenden werden gearresteerd.

Inmiddels, kort voor de aankomst van de gasten in het restaurant, was Jean Haesaert (*1902), een verzetsman, de zaal aan het versieren. Toen hij schoten hoorde, probeerde hij te vluchten, maar hij werd ter plekke doodgeschoten door de Feldgendarmen. Wanneer de gasten, die individueel reisden, aan het restaurant aankwamen, werden ze onmiddellijk gearresteerd door de Gestapo en de Sicherheitsdienst. Na rake klappen werden ze overgebracht naar het bureau van de geheime Feldpolizei in de Dwarsstraat in Sint-Joost. Ze kwamen terecht in de gevangenis van Sint-Gillis en werden overgebracht naar concentratiekampen in Duitsland.

Diezelfde avond nog zag de uitbater van Chalet des Bouleaux René Mauyen in gesprek met Duitse officieren. Ze genoten van de maaltijden die bereid waren voor de weerstanders. Kort voor deze gebeurtenissen was Mauyen eigenlijk al ontmaskerd door François Landrain, een kopstuk van het verzet. Hij verwittigde twee betrokken

MIDDENIN

Meer dan één bij

De laatste tijd zijn bijen *hot news* als het gaat over de toestand van onze natuur. Ze krijgen de belangrijke rol van bio-indicator toebedeeld, en in die hoedanigheid kleuren ze menig nieuwsbericht. Het komt ongeveer hierop neer: als het slecht gaat met de bijen, zit het ook niet goed met ons leefmilieu en loopt de mens

het gevaar om op één of andere manier de pineut te worden. Bijvoorbeeld, als er te weinig bestuiving is geweest, zouden wij minder fruit en groenten eten.

Bij 'bij' denken we meteen aan de honingbij, de enige gedomesticeerde soort die de mens sinds oudsher beheerst om honing te kunnen oogsten. Maar in België alleen al bestaan er meer dan

Chalet des Bouleaux in de Parklaan, 1936

© CRÉATIVE COMMONS ATTRIBUTION

verzetsstrijders zich niet met Mauyen in te laten, maar zij negeerden de waarschuwing en gingen toch naar de vergadering in Wemmel... met rampzalige gevolgen. Zesentwintig slachtoffers zijn met zekerheid geïdentificeerd, slechts acht overleefden de deportatie en keerden na de oorlog terug naar België. In 1946 werd René Mauyen door de Krijgsraad in Brussel veroordeeld tot de doodstraf met de kogel, later omgezet in dwangarbeid. Nog later werd hij vrijgelaten en verhuisde hij naar Zwitserland, waar zijn spoor verloren ging.

EPILOOG

De naam van alle actoren in deze tragedie zijn bekend en terug te vinden in archieven. Nergens echter worden ze in verband gebracht met de razzia van 9 oktober 1942 in Wemmel. Verder onderzoek en gesprekken met oud-

Wemmelaars en lokale historici leverden evenmin iets op. Niemand wist van het drama dat zich in Chalet des Bouleaux heeft afgespeeld. Zelfs de dochter van een Wemmelse vrouw die in de buurt woonde, en er gedurende de oorlog als serveerster werkte, heeft er nooit weet van gehad.

Het blijft merkwaardig dat niemand uit deze landelijke gemeenschap een herinnering heeft aan de feiten. Waarschijnlijk komt dat omdat er geen Wemmelaar bij de zaak was betrokken. Misschien betekende deze wrede dag geen belangrijke verstoring van het dagelijkse ritme van de inwoners? Of was het doordat de plaatselijke landbouwbevolking niet het nodige geld had om in een dergelijk restaurant te gaan eten en geen contact had met die mensen, zoals een buurman vertelde?

FR

L'AFFAIRE WEMMEL: TRAHISON ET MEURTRE

Un événement tragique datant des années de guerre est resté pratiquement inconnu à ce jour. Il s'est déroulé dans le café-restaurant Chalet des Bouleaux, Parklaan. Il y a exactement 75 ans, le 9 octobre 1942, les Allemands y ont organisé une vaste razzia au cours de laquelle une personne a été abattue et une vingtaine de dirigeants de la résistance belge ont été arrêtés. Huit seulement survivront à leur déportation et leur emprisonnement. Après la guerre, le délateur a été condamné à la peine de mort. Plus tard, il a été libéré et on en a perdu toute trace. Il est surprenant que personne ne se souvienne de ces faits dans cette commune rurale.

driehonderd zestig wilde bijensoorten, waarvan een dertigtal soorten hommels. Ja, hommels zijn in feite wilde bijen. Sociale bijen. Dat, in tegenstelling tot nog eens honderden andere wilde soorten die bijna allemaal alleen leven. Het zijn de solitaire bijen. Sommige nestelen in insectenhôtels, en nog meer ervan nestelen gewoon in de grond. Hoewel ze

daar dikwijls in groep voorkomen, trekt elk wijfje toch apart haar plan om een nest te maken. Ze legt er haar eitje in nabij een hoopje stuifmeel zodat de uitkomende larve kan eten om volwassen te worden.

Misschien weet je het al, maar er is zopas een schitterende bijenveldgids verschenen. Heel erg mooi uitgegeven. Je leert er alle bij-

ensoorten mee te benoemen. Als kennismaking met de wilde soorten kan dat tellen. De gids wordt waarschijnlijk hét bijenreferentiewerk voor de komende jaren. Aanschaffen die handel, denk ik dan, als de bijen je lief zijn.

TEKST Herman Dierickx

i Veldgids bijen voor Nederland en Vlaanderen, Steven Falk & Richard Lewington, 2017, Kosmos Uitgeverij, ISBN 978 90 2156 4371, 432 blz, 39,99 euro

Armen het woord geven

In de vereniging (W)arm-kracht hebben armen het woord. Iedere maandagavond komt een vaste kern samen in het lokaal dienstencentrum De Meer in Vilvoorde.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

De vereniging organiseert een hele waaier aan activiteiten, gaande van beweessessies, een repair café, spelotheek, pamberbank, daguittappen tot de dag tegen armoede. Voor coördinator Luk Hollebecq duurt een dag te kort om het vele vrijwilligerswerk voor de vereniging rond te krijgen. Ook zijn vrouw Fransien springt bij, onder meer om gratis voedsel op te halen voor de wekelijkse voedselbedeling op maandag. Ons gesprek vindt plaats bij hen thuis, want (W)arm-kracht beschikt niet over een eigen lokaal. ‘Sedert

de oprichting, zeven jaar geleden, zijn we vragende partij voor een eigen ontmoetingsplek, maar dat lukt niet. (W)arm-kracht moet zich behelpen met giften, sponsoring en beperkte subsidies. De vele vrijwilligers vormen de kracht van de vereniging. Het is de groep die samen beslist over de activiteiten en de planning.’

SPREKEN IS ZILVER

‘De maandagavonden in De Meer staan open voor iedereen. Op de tweede maandag van de maand organiseren we altijd een infomoment, bijvoorbeeld over het isoleren van je woning. Of over het verminderen van huishoudelijk afval. Op zo’n infoavond leerden mensen bijvoorbeeld ook zeep maken. Een doos zeep kost al snel 20 euro, als je die zelf maakt amper 3 euro. Sommigen maken nu zeep en verkopen die onder elkaar. Klinkt gek? Nee hoor, voor mensen die moeten leven van een bescheiden inkomen, helpt elke besparing. Daarom zijn we ook gestart met een pamberbank. Gezinnen die luiers over hebben, kunnen die depneren, onder meer in een inzamelbak in de bibliotheek. We maken pakketjes van 15 stuks en verkopen die aan één euro. Het betalen van die symbolische euro is belangrijk voor de zelfwaarde van arme gezinnen. De opbrengst investeren we in de aankoop van meer luiers.’

ZWIJGEN IS GOUD

‘Armoede is vaak verborgen’, weet Hollebecq. ‘Sommige families eten liever een maand droog brood dan aan de school te vertellen dat ze de schoolfactuur niet kunnen betalen. Onze vereniging biedt gezinnen de mogelijkheid om op hun eigen tempo een klein bedrag te sparen. Op moeilijke momenten kunnen ze die spaarcenten opnemen. Sedert vorig jaar werkt (W)arm-kracht samen met het OLV-college in Vilvoorde, onder meer rond onbetaalde onderwijsfacturen. Vanuit Welzijnzorg is een werkgroep samengesteld, die we vanuit (W)arm-kracht ondersteunen. Voor veel mensen in armoede stapelen de onbetaalde facturen zich op.’

BREED AANBOD

De armoedeverenigingen krijgen vaak de opmerking dat ze enkel blanke mensen bereiken. ‘Dat is inderdaad een knelpunt. Sinds anderhalf jaar nemen toch ook allochtone mannen en vrouwen deel aan onze wekelijkse vergadering. De aantrekkingskracht zit in ons breed aanbod. Iedere woensdagnamiddag is spelotheek Pipeloentje open. Er wordt speel-

Humulus lupulus

goed uitgeleend en spel- en infonamiddagen georganiseerd. (W)arm-kracht kreeg hiervoor van de stad een gratis lokaal ter beschikking. Het OCMW zorgde twee jaar voor een halftijdse medewerker om de speltheek uit te bouwen en droeg de werking vorig jaar over. We kregen ook financiële steun van de Koning Boudewijnstichting. 'Voor elk project zoeken we een samenwerking met partners. *Goesting in lezen* is een initiatief van Welzijnsschakels nationaal. Voor de continuïteit namen we contact op met de bibliotheek van Vilvoorde en het Centrum voor Basiseducatie. Wie anderstalig is of Nederlands wil bijleren, kan nu elke vierde donderdag van de maand terecht in de bibliotheek voor de korte voorleessessies. Een andere partner is de KWB, waarmee we maandelijks een repair café houden waar mensen terecht kunnen voor kleine herstellingen. Dankzij de samenwerking met de Vlaamse Atletiek Liga zijn er gratis beweegsessies voor mensen in armoede. Het is tof en het komt hun gezondheid ten goede.'

(W)arm-kracht is bijzonder actief in de strijd tegen kansarmoede, maar de armoede in Vilvoorde is de laatste jaren niet verminderd. Volgens de kansarmoede-index van Kind & Gezin (zie artikel in Randkrant van september) scoort Vilvoorde met 17,6 % van de jonge kinderen in kansarmoede, het slechtst in de Rand. Hollebecq is ontgoocheld in het beleid. 'Op alle beleidsniveaus van federaal, Vlaams tot lokaal moet veel sterker worden ingezet op armoedebestrijding.'

www.warmkracht.be

DE

ARME ZU WORT KOMMEN LASSEN

(W)arm-kracht in Vilvoorde ist eine Vereinigung, die sich für in Armut lebende Menschen einsetzt. Die Organisation stützt sich auf Freiwillige. Anziehungskraft ist das große Angebot an Gesprächs- und Infoabenden, Vorlesemomenten, über eine Spielothek, eine Pampersbank bis hin zu einem Repair Café. „Armut bleibt häufig verborgen“, weiß Koordinator Luk Hollebecq. „Manche Familien essen lieber einen Monat trockenes Brot als der Schule zu erzählen, dass sie die Schulrechnung nicht bezahlen können. Für viele Menschen in Armut stapeln sich die unbezahlten Rechnungen. Ich bin enttäuscht von der Politik. Auf allen Ebenen muss es einen viel stärkeren Einsatz bei der Armutsbekämpfung geben.“

In de prachtige westrand van Brussel wordt bij het sluimeren van de herfst volop geoogst. Geen graan, tarwe of maïs, maar iets waarop ze in het Pajottenland bijzonder fier zijn: hop.

TEKST Tine Maenhout • FOTO David Legrève

De hop (*humulus lupulus*) is een plant uit de hennepfamilie en wordt voorname-lijk gebruikt als bestanddeel voor bier. Het Pajottenland staat bekend om zijn productie van de typische lambiek en daarvan afgeleide geuze en fruitbieren volgens authentieke procédés. Omdat de sterke, bittere geur en smaak van hop niet gewenst is in lambiek, wordt sinds de Middeleeuwen uitsluitend gebruik gemaakt van overjarige, twee tot drie jaar oude hop.

Wie van bier en tuinieren houdt, is een uitstekende kandidaat om eigen hop te telen. Het kweekproces vraagt wat inspanning, maar hop is een winterharde overblijvende plant. Eenmaal aangeslagen kun je er jaren van oogsten. Hop zaai je van februari tot juni in een zaai-bakje. Dan is het vooral geduld oefenen tot de zaadjes uitkomen om de hop op een zonnige plaats te planten. Zorg dat de plant kan klimmen en geef hem voldoende ruimte. De karakteristieke hopbellen die in augustus/september aan de vrouwelijke plant groeien, zijn het meest bruikbare deel van de plant. Want op de bellen zitten klieren die een olieachtige, bittere stof produceren. Ze worden geoogst en gedroogd in september en oktober. De scheuten van de plant oogst je daarentegen al in het voorjaar. Iets om naar uit te kijken, want hopscheuten zijn een delicatessen. Stooft ze zacht

met olie, look en ui; verwerk ze daarna in een omelet met wat zout en peper. Op die manier komt hun smaak mooi tot zijn recht. In salades doen hopscheuten het ook altijd goed.

Met de hopbellen kan je in de herfst verschillende culinaire kanten op. Stuifmeel win je door de bollen uit te kloppen. Het geeft een kruidig aroma en een wat bittere smaak aan gerechten en versterkt de werking van andere kruiden. De hele bellen kan je drogen en vermalen. Thee van hop helpt dan weer bij slaapstoornissen en spanning.

De bekendste toepassing van de hopbellen is uiteraard bier. Voor bierbereiding heb je minstens vier grondstoffen nodig: water, mout, hop en gist. Wie wil experimenteren, schaf zich best in een gespecialiseerde winkel of via internet een startpakket bierbrouwen aan om, stap voor stap, de oeroude kunst met zelfgekweekte hop uit de tuin aan te leren.

RUSTGEVENDE THEE VAN HOP

- 1300 ml water op een temperatuur tussen de 92 en 96 °C
- 55 g rietsuiker
- 45 ml limoensap
- 4,5 g gedroogde hopbellen
- 2,2 g gedroogde (wilde) kamille
- schijfje citrus

Meng de suiker met het limoensap in een grote theekan en giet er het hete water over. Laat hierin de hopbellen in een theefilter infuseren gedurende twee minuten. Haal de hop uit de thee en laat vervolgens de kamillebloemen in een theefilter of -zakje één minuut trekken. Laat de thee afkoelen. Serveer in een glas met ijs en werk af met een schijfje limoen, citroen of sinaasappel.

Met een glimlach en gezond verstand

Vlamingen zijn terecht fier op hun identiteit, hun geschiedenis en hun taal. Maar misschien is het tijd om in sommige situaties enige soepelheid aan de dag te leggen? Vooral om mensen te helpen die echt hulp nodig hebben. Het is de droom van Maria Urbina.

TEKST Karla Goetvinck • FOTO Filip Claessens

Ik kom uit Chili. Samen met mijn ouders en twee jongere zussen zijn we in 1982 van Santiago naar Halle verhuisd. Ik was toen twaalf. Vijfendertig jaar geleden was er nog geen sprake van inburgering. We zijn hier in juli toegekomen en op 1 september moesten mijn zussen en ik naar school. We kenden alleen Spaans. Zuster-directrice van het Heilig-Hartinstituut improviseerde een aangepast programma bij elkaar. De secretaresse gaf ons bijles Nederlands tijdens de middagpauze. Er was geen structureel beleid, maar we hebben ongelofelijk mooie mensen ontmoet en zijn met een groot hart onthaald. Elke woensdagnamiddag reed ik met de fiets naar de andere kant van Halle om enkele uren Nederlands te praten met een gepensioneerde leerkracht en zijn vrouw. Geen les, maar samen aardappelen schillen en babbelen. Het leken wel nieuwe grootouders. Je denkt: dit is goed, hier wil ik echt deel van uitmaken, en als dat veronderstelt dat ik Nederlands leer, dan doe ik dat.'

VLAAMSE REFLEX

'Dus mijn visie is die van iemand die al vijfendertig jaar in Vlaanderen woont en die hier ondertussen twintig jaar in de sociale sector werkt. Maar ik ben geen 'rasechte Vlaming' en bekijk alles toch een beetje van op een afstand. Ik snap bijvoorbeeld de Vlaamse reflex, maar ik voel hem niet honderd procent. Ik ken de geschiedenis van de taalstrijd en ik vind dat er respect moet zijn voor die geschiedenis, voor de weg die Vlamingen afgelegd hebben. Ik kom uit een continent waar ze voor zoiets oorlogen zouden beginnen of een dictator installeren. Vlamingen hebben vreedzaam, stap voor stap, geijverd voor hun rechten en dat bewonder ik. Het resultaat zijn structuren die misschien niet ideaal zijn, maar die wel werken.'

'Ik vind het goed dat Vlamingen trots zijn op hun cultuur en hun identiteit en taal is daar een belangrijk onderdeel van. Ik snap de weerstand tegen de verfransing. Ik spreek vlot Frans, maar als ik in Brussel naar de winkel ga, spreek ik altijd Nederlands. Dan ben ik de klant en wil

ik in het Nederlands aangesproken worden. Ik verwacht geen volzinnen, maar gewoon een goeiedag, een paar cijfers en een dank je wel. Ik blijf altijd vriendelijk, ik zal me nooit kwaad maken, maar ik ben wel al uit winkels opgestapt omdat ik niet in het Nederlands bediend werd of omdat ik als Nederlandstalige onvriendelijk onthaald werd. Ik eis dat omdat ik respect heb voor de Vlaamse geschiedenis. Ik voel mij genoeg Vlaming om dit belangrijk te vinden.'

GEEN MUUR ROND BRUSSEL

'Maar soms zijn er dingen die ik niet begrijp. Als het inefficiënt wordt, als kwetsbare groepen de dupe worden, als dienstverlening niet op de juiste manier kan gebeuren, vooral voor mensen die dat echt nodig hebben. Dan denk ik: waarom moet dat allemaal zo moeilijk?'

'Ik pleit voor een dosis gezond verstand. Bijvoorbeeld als het gaat over samenwerking met Brussel. Ik pleit niet voor het verleggen van gewestgrenzen of een aanpassing van de politieke structuren. De grenzen zijn gelegd en die moet je respecteren. De politieke structuren zijn wat ze zijn en ze functioneren behoorlijk. Maar de Rand is als regio nogal raar van vorm, letterlijk een ring rond Brussel. En op het vlak van openbaar vervoer zijn de interne verbindingen slecht tot onbestaande. Waarom moet iemand uit Halle die een VDAB-opleiding moet volgen daarvoor naar Vilvoorde terwijl hij op tien minuten in Brussel is met het openbaar vervoer? Ik heb enkele jaren in Brussel gewoond en werkte in Halle. Ik wou naar een Centrum voor Algemeen Welzijnswerk in Halle, maar nee, als Brusselaar moest ik naar een Brussels CAW. Door een betere samenwerking met Brussel zouden we makkelijker kunnen doorverwijzen. Mensen kunnen in het Frans worden geholpen of kunnen er terecht voor zaken die we in sommige kleinere randgemeenten niet kunnen bieden.'

VERBINDEN

'We gaan niet meer terug naar een Vlaanderen vol Vlamingen waar iedereen Nederlands spreekt. Ik snap waarom zoveel Brusselaars in de Rand komen wonen. Ik ben zelf, toen ik zwanger was, opnieuw in Halle komen wonen. Het is rustig, mooi en groen in de Rand, het onderwijs is goed, je hebt er meer

EN

A HEALTHY DOSE OF COMMON SENSE

'Flemish people are rightly proud of their identity, their history and their language. But maybe it is time to show some flexibility in certain situations? Especially when it comes to helping people who really do need assistance.' That is Maria Urbina's vision of how she would like things to be. 'I am not arguing in favour of moving regional boundaries or tinkering with political structures. The borders have been created and they need to be respected. The political machinery is what it is and is seen

to be functioning properly. However, what I am calling for is a healthy dose of common sense. We can't turn the clock back to a time when Flanders was full of Flemish people and everybody spoke Flemish. It should be possible to use another language to promote Dutch lessons or a citizenship course. It basically comes down to the fact that you sometimes have to put your foot down but you generally just have to show you are open to people as human beings.'

Maria Urbina

- Geboren in Santiago (Chili) op 11 januari 1970
- In 1982 verhuisd naar Halle/België
- Humaniora Heilig-Hartinstituut Halle
- Bachelor maatschappelijk werk (Brussel)
- Vrijwilliger bij 11.11.11, Oxfam Halle,...
- Werkt sinds 1995 bij PWA Halle, integratiedienst Halle, woonwinkel Pajottenland, sinds 2014 bij de integratiedienst Zaventem

kansen. Ouders gaan op zoek naar een betere toekomst voor hun kind. Maar die instroom legt druk op kleine gemeenten die nog niet zo veel ervaring hebben met de grootstedelijke problematiek.'

'Ik werk bij de integratiedienst van Zaventem en ik zie dat de diversiteit enorm is. Bijna de helft van de inwoners is van vreemde herkomst, in sommige scholen is acht op de tien leerlingen anderstalig, er zijn klassen zonder een enkele Nederlandstalige. Ik vind dat anderstaligen inspanningen moeten doen om Nederlands te leren. We moeten daar blijven op inzetten, maar sommige mensen zullen daar nooit helemaal in slagen. Omdat hun scholingsgraad dat niet toelaat bijvoorbeeld, of omdat ze zo diep in de miserie zitten. Even

'Ik begrijp de Vlaamse reflex, maar soms kan enige soepelheid van pas komen.'

belangrijk als Nederlands stimuleren, is wellicht goede communicatie stimuleren. Uit onderzoek blijkt dat het beter is als een moeder haar eigen taal praat met haar baby. Complexe gesprekken voer je beter in je moedertaal dan in gebrekkig Nederlands. Hoe kan je subtiele emoties uiten, je kind terechtwijzen of het duidelijk maken dat het voor zijn rechten moet opkomen zonder het conflict te zoeken, als je daar de woorden niet voor hebt?'

FLEXIBILITEIT

'Soms moeten we wat meer soepelheid aan de dag leggen. Als ik met collega's uit het Gentse spreek, dan zeggen ze: *Hoe? Mag jij geen Frans spreken?* In Gent, Antwerpen, Oostende is er geen enkele ambtenaar die daar een probleem van maakt, zeker niet op een dienst vreemdelingen of een integratiedienst. Zij zeggen mij: *Hoe kan jij op een integratiedienst werken zonder een andere taal te mogen spreken?*'

'In een andere taal krijg je je boodschap soms beter verkocht. Vorig jaar vervoerde ik de kinderen van het (ondertussen alweer gesloten) asielcentrum naar onze jaarlijkse boekenkaftdag. Die kinderen gingen hier gewoon

naar de dorpsschool. Op de achterbank van ons gemeentebusje zaten enkele Syrische meisjes van 8, 9 jaar die na een maand al vrolijk in het Nederlands aan het tateren waren. Naast me zat een Congolees meisje van 12 jaar dat enkel Frans sprak. Ik moedigde haar aan om Nederlands te spreken, maar ze zei: *Als ik Frans spreek, is dat toch al genoeg.* Toen ben ik overgeschakeld op het Frans en heb ik gezegd: *Ik spreek even goed Frans als jij, maar ik spreek ook Nederlands. Toen ik hier aankwam, sprak ik enkel Spaans, maar ik heb mijn best gedaan om Nederlands te leren en ik heb kunnen studeren en nu heb ik een belangrijke job bij de gemeente (Maria lacht: 'dat maakt nog indruk bij die kinderen'). Ik heb het nog moeilijker gehad dan jij, want ik sprak geen Frans. Het is in jouw eigen belang, Nederlands opent zoveel deuren, en ook uit respect voor de mensen die hier wonen moet*

je Nederlands leren. 'C'est vrai', zei ze. En toen ben ik opnieuw overgeschakeld op het Nederlands. Ik had mijn punt in het Frans gemaakt, zodat ze het goed zou begrijpen. Blijven proberen, heb ik haar gezegd.'

'Promotie voor een cursus Nederlands of een inburgeringscursus: dat zou toch in een andere taal moeten kunnen? Wat verkiezen we? Dat we even Frans spreken met een geïnteresseerde die uitleg komt vragen en dat die dan later Nederlands leert? Of dat we die afschrikken? Soms moet je op je strepen staan, maar meestal moet je gewoon tonen: ik sta open voor jou als mens. Soms kan dat in eenvoudig Nederlands, soms is een andere taal misschien meer aangewezen. Soms is een glimlach of een knipoog voldoende. Dat zouden we op het moment zelf moeten kunnen overwegen en daarbij ons gezond verstand gebruiken.'

'Even belangrijk als Nederlands stimuleren, is goede communicatie stimuleren.'

Alzheimer: de juiste code

Met De Alzheimer Code loopt op dit ogenblik in meer dan zestig steden en gemeenten een sociaal-cultureel project dat de oprukkende ziekte beter bekend en bespreekbaar wil maken. Boodschap: mensen met Alzheimer tellen nog altijd mee en kunnen actief meedoen aan het maatschappelijk leven.

TEKST Michaël Bellon

Nog tot 30 november loopt De Alzheimer Code in heel Vlaanderen. Een honderdtal organisaties uit cultuur, onderwijs, zorg en welzijn zijn goed voor zo'n 150 sociaal-culturele projecten: tentoonstellingen, concerten, theatervoorstellingen, films, wandelingen, lezingen. Al de initiatieven vragen aandacht voor de juiste omgang met de ziekte die steeds meer mensen treft.

FIJNMAZIG NETWERK

Initiatiefnemers van het multidisciplinair sociaal-artistiek programma zijn de culturele vzw Hellebosch, de Alzheimer Liga Vlaanderen en

het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. In 2015 lanceerden zij De Alzheimer Code voor het eerst met grote blikvangers in bekende culturele instellingen als deSingel, museum M en het Museum dr. Guislain. Ditmaal kiezen ze voor een aanpak van onderuit, waarbij het fijnmazige netwerk van zorginstellingen en hulpverleners de handen in elkaar slaat met de artistieke sector. Boodschap: mensen die getroffen worden door de ziekte mogen niet buiten de maatschappij komen te staan. Zij willen en kunnen nog veel. De sector van kunst en cultuur leent zich zelfs uitstekend om de talenten van Alzheimerpatiënten te blijven stimuleren.

EEN GETUIGENIS

Luk Balcaen uit Wemmel verloor in 2013 zijn 51-jarige vrouw Marjolein Pisters aan jongdementie. Als mantelzorger begeleidde hij zijn vrouw naar haar vervroegde levenseinde, dat op haar vraag al volgde iets minder dan een jaar na de diagnose. Het was een korte maar intense tijd vol goede wil, maar ook veel verwarring. 'Ik had graag langer voor haar gezorgd, tot haar wilsonbekwaamheid in het gedrang

wou komen. Maar na haar bezoek aan het Levenseinde Informatie Forum (LEIF) voelde Marjolein zich bevrijd door de wetenschap dat ze niet zou hoeven aftakelen tot op het moment dat ze haar kleinkinderen niet meer zou herkennen. Het is moeilijk om je doodvonnis te tekenen op een moment dat je nog relatief gezond bent, maar ze wilde leven en sterven op haar voorwaarden.' Volgens Balcaen is informeren en

sensibiliseren noodzakelijk. 'Wat betekent het om wilsonbekwaam te zijn? Wat zijn de consequenties van de euthanasie-aanvraag? Maar ook over de zieke zelf, want dementie kan verwoestend zijn. Zeker als je te maken hebt met frontale kwabdementie, die de persoonlijkheid van de patiënt zodanig kan veranderen dat het voor de mantelzorgers nauwelijks vol te houden is.'

DEMENTIEVRIENDELIJK

'Niet stigmatiseren is een van de belangrijke aandachtspunten', zegt Olivier Constant, woordvoerder bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. 'Een respectvolle communicatie is een basisvoorwaarde voor een goede zorg. Als we mensen met dementie afschilderen als hulpelozen die al hun capaciteiten zijn verloren, dan bestaat het risico dat ze zich daar op de duur naar gedragen. In plaats van de aftakeling te benadrukken, moeten we in elke fase van de aandoening aandacht hebben voor wat de patiënt wel nog kan, zonder de ernst van de situatie te verbloemen. Mensen met dementie willen niet alleen een luisterend oor, maar ook betrokkenheid. Kunst en cultuur zijn daar een dankbaar middel voor. Met het Expertisecentrum hebben we een video gemaakt om het principe van dementievriendelijke gemeente of stad te promoten. Deze maand lanceren we een *dementiemeter*. Zo willen we de lokale besturen instrumenten aanreiken om ook via de sportclubs of culturele centra aan een dementievriendelijke samenleving te werken.'

IN DE RAND

De Alzheimer Code werd in september op gang getrapd. Zeven gemeenten uit de Rand doen mee. Voor één van de blikvangers moet je in GC de Zandloper in Wemmel zijn. De expo *Uit het niets* toont kleisculpturen die door mensen met dementie zijn gemaakt (tot 9/10). Er is ook een lezing over omgaan met dementie (3/10). Het lokaal dienstencentrum organiseert een mantelzorgcafé over *Wegwijs in de zorg voor personen met dementie* (5/10). CC Asse vertoont de film *Still Alice* over jongdementie (26/9), het OCMW organiseert het dementiecafé *Je staat er niet alleen voor* (2/10). GC 't Kwadrant in Machelen vertoont *Still Alice* (27/10) en het theaterstuk *Blind Geheugen* (20/10) over een oudere acteur die omwille van Alzheimer wordt ontslagen. CC Strombeek programmeert de documentaire *Het doet zo zeer van de Nederlandse Heleen Van Royen* over haar moeder die aan Alzheimer lijdt (25/9), het OCMW organiseert een dementiecafé over *De belevingswereld van een persoon met dementie* (17/10). CC Het Bolwerk in Vilvoorde combineert de vertoning van de film *The Notebook* (3/10) met de infoavond *Omgaan met dementie* (5/10). In Meise komt wetenschapper Kasper Bormans spreken over zijn boek *Wat Alz* (25/10). In dienstencentrum De Spil is theaterstuk *Oblivium* te zien (23/11). In Zaventem kan je naar het praatcafé *Als gedrag een uitdaging wordt* (7/11).

 www.alzheimercode.be

She never fakes

MUZIEK

Het was liefde op het eerste gezicht toen Tutu Puoane de songs van Joni Mitchell voor het eerst hoorde. 'Ik was 17 jaar en ontdekte haar. Onmiddellijk voelde ik een verwantschap. Hoe meer ik naar de mooie teksten van haar songs luisterde, hoe groter onze band werd.'

Samen met vijf muzikanten maakte de Zuid-Afrikaanse/Belgische zangeres, een selectie uit Mitchells repertoire. 'Ik hou ervan hoe ze met eenvoudige, doorleefde teksten intense gevoelens weet op te roepen. Je voelt ook dat wat ze zingt oprecht is. Als je haar wat beter leert kennen, weet je dat Joni Mitchell nooit liegt. *She never fakes*. Ze is wie ze is. Het is die authenticiteit die me van in het begin fascineerde. Haar vastberadenheid om zichzelf te blijven. Ik wil dat ook, blijven wie ik ben, en zeker niet gedictieerd worden welk personage ik moet spelen. Gelukkig heeft mijn moeder me van jongs af aan geleerd dat het oké is om trouw te blijven aan jezelf.'

VLEUGELS VOOR DE ZIEL

Is er meer dat haar aantrekt in de Canadese zangeres die intussen 74 is? 'Wat me opvalt, is dat haar nummers met de jaren een nog diepere betekenis krijgen. Als ik vandaag luister naar *Both sides now*, dan komen haar poëzie en muziek nog harder binnen. Dat heeft ongetwijfeld met mijn levenservaring te maken. Maar het betekent ook dat je nooit uitgekeken raakt op haar repertoire. Dat is sterk.' Puoane is 38 en de

manier waarop ze spreekt, toont een jonge, sterke vrouw die weet wat ze wil, maar die tegelijkertijd een heel gevoelige kant heeft. Hoe brengt ze die twee kanten in harmonie? 'Muziek is mijn redding. Als heel jong meisje zong ik al. Voor mij is het de manier om dicht bij mezelf te blijven. Zingen maakt me gelukkig. Ik heb het nodig, zoals eten en drinken. Op de momenten waarop ik me niet echt happy voel, grijp ik naar muziek. Ze geeft mijn ziel opnieuw vleugels.'

ZON TUSSEN DE WOLKEN

Zingen als medicijn. Of de helende kracht van muziek. Het is een mooie gedachte. Want het betekent dat we iets in onszelf kunnen aanspreken dat ons wat troost en geluk kan brengen. Het lijkt een eigenschap die zangeressen zoals Joni Mitchell en Tutu Puoane beheersen. Hun stemmen vertellen dat ze weten dat het leven geen pad vol rozengeur en maneschijn is, maar een oefening om tussen de grijze wolken toch zonnestrallen te blijven zien. Alleen dat al maakt het de moeite om naar Tutu's vertolking van Joni Mitchell te gaan. 'De schoonheid van Mitchells muziek is tijdloos. Ik wil die schoonheid doorgeven. Met respect voor de eigenheid van Joni en op een manier die aansluit bij wie ik ben.'

• NATHALIE DIRIX

The Joni Mitchell Project

Tutu Puoane
VR 13 OKT • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90
VR • 20 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Drugs in de bagage

VORMING 'Met drugs betrapte Belg in Zuid-Amerikaanse gevangenis'. Af en toe duikt dergelijk nieuwsfeit op. Maar het ware verhaal erachter kom je meestal nooit te weten. Tot een zekere **Benjamin Feys** zijn verhaal vastlegde in een boek. Feys was 21 toen hij op kerstavond 2011 in de Boliviaanse hoofdstad La Paz betrapte werd met veertien kilo cocaïne in zijn bagage. De West-Vlaming zou er de volgende drie jaar in de San Pedrogevangenis moeten doorbrengen. Onnodig te vertellen dat die gevangenschap geen pretje was; al kreeg Feys bezoek van Luk Alloo en enkele andere journalisten. Hij had tijd om zich te bezinnen over zijn leven, en deed dat ook toen hij na zijn terugkeer met journaliste Hilde Sabbe het autobiografische *Meer dan coke* schreef. Daarin heeft hij het niet alleen over zijn misdaad, maar ook over de manier waarop hij als jongen uit Wevelgem in de rol van drugskoerier belandde én over de manier waarop jongeren in een gelijkaardige kwetsbare positie uit zo'n hachelijke situatie kunnen blijven. De avonden waarop Feys zijn spannende misdaadverhaal vertelt, gelden dus meteen als misdaadpreventie. • MB

WO • 25 OKT • 19.00

Meer dan coke (+16j)

Benjamin Feys
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

Rituelen **overbruggen**

EXPO

Jawel, een expo waarin voorouderverering en rituelen centraal staan. Voor de openingstentoonstelling van het Europalia Arts Festival Indonesia werden er topstukken uit het Nationaal Museum van Jakarta naar Brussel overgevlogen. Stukken die er in slagen om ons stereotiepe beeld van Indonesië te doorbreken en het échte Indonesië te onthullen.

Artistiek directeur **Dirk Vermaelen** trok maar liefst 17 keer naar Indonesië om de tentoonstelling samen te stellen. Met zijn 17.000 eilanden is het een immens groot land. Maar het land is ook een voorbeeld, met een samenleving die erin slaagt om diversiteit te omarmen. 'Vroeger beperkte mijn kennis van Indonesië zich tot

plaatjes van exotische stranden en tempels. Ondertussen heb ik geleerd dat dit land veel meer is. Wat me vooral opviel, is dat ze er voor een groot stuk in slagen om mensen van verschillende culturen en religies op een harmonieuze manier te laten samenleven. In Indonesië is diversiteit een realiteit die verrijkt.'

Terug naar **Toots**

MUZIEK Vorig jaar namen we afscheid van jazzmuzikant **Toots Thielemans**, de wereldberoemde Brusselse ket uit de Marollen. Al op jonge leeftijd raakt hij in de ban van jazz en leert zichzelf gitaar, accordeon en mondharmonica spelen. Na zijn Europese tournee met Benny Goodman lonkt Amerika. Daar wordt hij lid van Charlie Parkers All-Stars en het befaamde George Shearing Quintet. Het nummer *Bluesette*, waarin hij fluit en gitaar speelt, wordt een wereldhit. Dankzij Toots wordt de mondharmonica als volwaardig instrument beschouwd, ideaal voor jazzimprovisaties. Hij componeerde ook heel wat filmmuziek en speelde met Ella Fitzgerald, Bill Evans, Pat Metheny, Dizzy Gillespie en vele anderen. Welke band kan hem beter een hommage brengen dan de bigband van de VRT? Onder leiding van **Dree Peremans** laten solist **Ben Vanderweyden** (harmonica) en een tiental muzikanten de composities van Toots swingen zoals het hoort. • LVL

ZA • 28 OKT • 18.00

Toots Tribute. Ben Vanderweyden & VRT Bigband

Jazz met Pit
Tervuren,
GC De Warandepoort,
02766 53 47

Zondagse **kamermuziek**

KLASSIEK Wie van Maurice Ravel houdt, mag deze busuitstap naar Leuven niet missen. Het Festival van Vlaanderen Vlaams-Brabant stelt er een hele namiddag en avond samen met de kamermuziek van Ravel en zijn tijdgenoten. De meest gespeelde Franse componist van de vorige eeuw wordt ook in woorden belicht door specialist **Jan Christiaens**. Twee jaar geleden schreef deze Leuvense musicoloog het boek *Ravel ont-rafeld*. Zijn lezing vol luistervoorbeelden situeert Ravels muziek in de ruimere cultuurhistorische context. Tijd voor muziek daarna met drie jonge, talentvolle musici die sinds 2011 trio **Khaldei** vormen. Ze zoeken in hun uitvoeringen naar waarheid, echtheid en nuancering en dat zullen ze trachten te bewijzen in Ravels sonate voor viool en piano en in het pianotrio nr.2 van de Roemeen George Enescu. Het zondagse drieluik sluit af met het **Quatuor Zaïde** en drie Belgische topmusici, de harpiste **Sophie Hallynck**, de fluitist **Toon Fret** en de klarinettist **Roland Van Spaendonck**. Quatuor Zaïde

verschillen

Als *Ancestors & Rituals* één ding duidelijk maakt, dan is het wel dit: of je nu moslim, boeddhist of christen bent, er zijn Indonesische rituelen die de religieuze verschillen overbruggen en een gemeenschapsgevoel scheppen. 'Hun rituelen vertellen ons hoe essentieel het vereren van voorouders voor de Indonesiërs is. Bij de Toraja's worden doden gebalsemd, begraven en dan opnieuw opgegraven om ze aan de gemeenschap te tonen. Voor ons lijkt dat eigenaardig maar in Indonesië heeft het ritueel een belangrijke functie. Het zorgt er namelijk voor dat de overledene een gerespecteerde voorouder wordt.'

VERHALEN ACHTER DE OBJECTEN

De kunstwerken die je te zien krijgt, vormen een bonte collectie waarachter rijke verhalen schuilen. Zo is er een soort toverstaf die priesters gebruiken om de vruchtbaarheid van de akker aan te wakkeren. De mamuli's vertellen je dan weer hoe gouden juwelen in de vorm van een uterus vruchtbaarheid vereren. Voorouders hebben een sterk link met vruchtbaarheid. 'Uit de geselecteerde kunstobjecten blijkt hoe levensbelangrijk rituelen voor de Indonesiërs zijn. Het doet ons tegelijkertijd beseffen dat wij in onze Europese samenleving heel wat rituelen kwijtspeelden. Is het mis-

schien niet het moment om ons de vraag te stellen of we in het individualistische Westen niet opnieuw nood hebben aan rituelen om stil te staan bij de kern van ons mens-zijn? Zouden ze ons niet kunnen helpen om opnieuw een hechtere samenleving te vormen?' Stof om over na te denken. Mocht het onderwerp je boeien, dan wil je vast weten dat de expo ook workshops organiseert waarin dit verder uitgediept wordt.

NATHALIE DIRIX

11 OKT TOT 14 JAN
Ancestors & Rituals

Brussel, Bozar,
www.bozar.be

trip

is een buitenbeentje tussen de muziekensembles, niet qua instrumenten, het is een klassiek strijkkwartet, maar qua musici. Acht jaar geleden werd het opgericht aan het conservatorium van Parijs door vier jonge vrouwen. Intussen wonnen ze talrijke prijzen, treden ze op in grote Europese concertzalen en realiseerden ze opmerkelijke cd's. Behalve Ravel's strijkkwartet kozen ze voor *Danse sacrée* en *Danse profane* van Claude Debussy en *Conte fantastique d'après le masque de la mort rouge*, een werk van de minder bekende André Caplet, gecomponeerd in 1923 naar het bekende gruwelverhaal van Edgar Allan Poe. •MC

20 • 15 OKT • 12.45

Ravel & Co

Festival van Vlaanderen
daguitstap Leuven
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Quatuor Zaïde
© RÉMY GRANDROQUES

**Niets
in de handen,
niets in de zakken**

Heel veel hebben we niet te vertellen over deze fenomenale act van de Franse vakman **Julien Cottreau**.

Imagine toi is namelijk van een extreme eenvoud en mikt met ongelooflijke doeltreffendheid op de verbeelding van het publiek. Cottreau was jarenlang de clown-mimespeler uit de wereldberoemde show *Saltimbanco* van Cirque du Soleil. Maar waar hij in dat vorig leven vergezeld was van alle mogelijke toeters en bellen, doet hij het in deze solo zonder decor of accessoires. Het enige dat zijn half melancholische, half tragische personage gebruikt om een kinderlijk avontuurlijk universum vol denkbeeldige monsters en prinsessen op te roepen is mime, beweging, en de onnavolgbare geluidjes die hij met mond en stem voortbrengt. Die instrumenten bespeelt hij dan ook met ongelooflijke precisie. Check het even op Youtube als je ons niet gelooft, boek dan een ticket en laat je verbeelding werken. •MB

Imagine toi (+8j)

Julien Cottreau
WO • 25 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30
ZA • 28 OKT • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

© TDW

Richting God

DUISBURG De Sint-Katharinakerk van Duisburg onderging vanaf de 13e eeuw een metamorfose van kleine, robuuste romaanse kerk naar grote, hoge kerk in gotische stijl. De kathedraalbouwers ontwikkelden een heel arsenaal aan technische vernieuwingen die een significante impact hadden op de bouwstijl. De introductie van het kruisribgewelf maakte skeletbouw mogelijk. Het gewicht van de overkoepelende dakconstructie kwam hierbij niet meer op de muren terecht, maar op de hoekpijlers. De zijdelingse druk op de pijlers werd opgevangen door steunberen en luchtbogen. Dunne, hoge muren met grote glas-in-loodramen verzezen. Voor de bouw van het koor tekende de bouwmeester het plan ter plaatse uit op ware grootte. De constructie van een kruisribgewelf was een delicate onderneming. Metselaars, steenhouders, timmerlieden volgden elkaar op. Eerst maakten de timmermannen houten vormstukken, 'formelen', die in de hoogte gemonteerd werden. Hierop metselden metselaars de ribben met bouwblokken van kalkzandsteen en kalkmortel als bindmiddel. Opmerkelijk is dat hier ook voor de tussenruimtes kalkzandsteen gebruikt werd en geen baksteen. Zo ontstond een prachtige ranke kooruimte waar het licht speelt door de hoge glasramen. Door de zware gewelfconstructie werd de zijwaartse druk echter te groot en dreigde instortingsgevaar. In 1999 werd een hoogtechnologische ingreep uitgevoerd. In de pijlers en door het gewelf werden stalen staven geboord. Een stalen kader houdt nu de koorconstructie bijeen. Tussen 1262 en 1913 kwam er een dwarsbeuk, trok men de muren van het schip op, kreeg de lage toren een hoge spits. Alles ging de hoogte in, richting God. • TDW

© KURT VAN DER ELST

We zijn zo slecht nog niet

THEATER

Na *De Helden*, een monoloog vol vertwijfeling over wat heldhaftig zijn vandaag betekent, is het tijd voor het tweede luik van de trilogie die Josse De Pauw maakt bij muziektheater LOD: *De Mensheid*.

Vertretpunt van *De Mensheid* is een tekst die **Arnon Grunberg**, koning van het cynisme, vijftien jaar geleden schreef: *De Mensheid Zij Geprezen*. Dat pamflet kan je lezen als een geactualiseerde ver-

sie van Erasmus' Lof der Zotheid. De teneur: ja, we zijn hebberig, gewelddadig en laf maar we zijn ook denkers en uitvinders. En we kunnen niet anders. Grunbergs boek houdt het midden tussen farce en bitter pessimisme. Het werd gemengd onthaald, maar de herrieschopende schrijver sleepte er toch de Gouden Uil mee in de wacht. Uiteraard is Grunbergs inktzwarte tekst niet gespeend van enige ironie en

© KRIS DEWITTE

Peter Pan-syn

THEATER

De Turnhoutse theaterwerkplaats Het Gevolg geeft een duwtje in de rug van jonge makers zodat die kunnen doorstromen naar de Vlaamse podia. Zoals het **collectief B12**, dat bestaat uit Evelien Bosmans (die in de film *Marina* speelde), Joke Emmers (de stuurse assistente in *Callboys*), Thomas Janssens en Matthias Meersman. Ze maken theater waarin een grote rol is weggelegd voor beweging en muziek. Voor *Lost Boys* doken ze in het leven van **J.M. Barrie**, de schrijver van Peter Pan. Net als het personage dat hij vormgaf, wou de schrijver niet opgroeien. Hij leefde liever in zijn fantasiewereld, zoals Peter Pan in Neverland. Tegelijk

omkering. Dat bracht De Pauw in verwarring, en tegelijk was hij gek van de tekst die zo lekker bekte en vol zat met catchy oneliners. Altijd handig op café. De dialoog tussen Grunberg en De Pauw over de betekenis van de tekst, leidde uiteindelijk tot deze creatie.

ONSCULDIG

In de voorstelling plaatst verdediger **Josse De Pauw** de schrijver in de beklagdenbank en legt hem zijn eigen tekst ten laste. Telkens worden twee zijden van de munt getoond: begeerte en angst, controle en onderwerping, vertwijfeling en hoop, ... Het is één lange poging om de mens, door het slijk gesleurd door halfbakken intellectuelen, verwarde filosofen en geperverteerde romanschrijvers, vrij te pleiten van alle schuld. Is hebzucht niet de motor van vernieuwing, zoals schoonheid voortkomt uit chaos en oorlog? Heeft de mens

wel een eigen wil? En wordt de mens niet de hele tijd bedot door de illusie van rechtvaardigheid en het goede versus het kwade? De Pauw staat bekend als een erg muzikaal acteur, dus ook dit keer dienen zangeres **Claron McFadden** en pianist **Kris Defoort** de spelers van antwoord. Van een vakman als De Pauw mag je verwachten dat hij de gelaagde, humoristische tekst van Grunberg feilloos vertolkt. Hij zal alle truken van de voor gebruiken om je te overtuigen. Zal De Pauw, geboren en getogen in de Rand, het bewijs van de goedheid van de mens in zijn geliefde Brussel terugvinden?

LENE VAN LANGENHOVE

VR • 6 OKT • 20.30

De Mensheid

LOD/ Josse De Pauw
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

Gentse latin jazz

JAZZ Goud kopen? Misschien volstaat een ticket voor een concert van het Gentse collectief **Compro Oro**. Het combo opereert op de raakvlakken tussen jazz en Afro-Cubaanse muziektradities. De band liet voor het eerst van zich horen met de plaat *Transatlantic*. Die muzikale reis is doordrongen van de uiteenlopende ritmes, melodieën en klankkleuren die de latin muziek kenmerkt. Componist **Wim Segers**, die de vibrafoon hanteert naar het voorbeeld van de grote Cal Tjader, slaagt erin om elk stuk neer te zetten als een universum met een heel eigen sfeer. Ook op de nieuwe langspeler *Bombarda*, die nog meer invloeden bevat en vaker dansbare of zelfs psychedelische uitjes durft te maken. Live staat Compro Oro garant voor een gevarieerde concertervaring, die natuurlijk niets te maken heeft met een uitgelaten salsafeestje, maar steunt op improvisatie, op de grillige gitaarsound van **Bart Vervaeck**, de percussie van de in Afrika opgegroeide **Robbe Kieckens**, de drums van **Frederik van den Berghe** en de contrabas van **Mattias Geernaert**. • MB

Transatlantic

Compro Oro
DO • 5 OKT • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43
DO • 12 OKT • 20.15
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

droom

droomde hij ervan vader te zijn en een moeder te hebben, maar het leek hem niet gegund. De bende van B12 geeft de plek vorm waarheen zij in hun verbeelding zouden vluchten. Wij hebben zo'n vermoeden dat Lost Boys over meer zal gaan dan het Peter Pan-syndroom, de 'afwijking' waarbij mannen nogal sterk in hun jeugd blijven hangen en elke verantwoordelijkheid uit de weg gaan. • LV

VR • 27 OKT • 20.30

Lost Boys

HetGevolg & B12, e.a.
Vilvoorde,
CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Volgens Marc

MUZIEK Sommige muzikanten kennen hem als opleidingshoofd muziek aan de hogeschool LUCA School of Arts in Leuven – het voormalige Lemmensinstituut. Muziek liefhebbers wellicht als tv-analist bij de Koningin Elisabethwedstrijd. En cultuurliefhebbers hebben hem ontdekt door zijn onderhoudende, korte masterclasses muziek in het Canvas-programma Culture Club. **Marc Erkens** is zijn naam, en hij is behalve een begenadigd pianist, ook een aandachtig luisteraar en een enthousiast verteller met een brede muzikale smaak. Zoals zijn rubriek in Culture Club aantoonde,

heeft Erkens niet meer nodig dan een piano om de muzikale en compositorische kunstgrepen, geheimen, achtergronden en anekdotes van bekende songs en muziekstukken hoorbaar te maken voor een breed publiek. En dat is precies wat hij gaat doen in deze muzikale conferentie. Op een aanstekelijke en leerrijke manier de wonderde wereld van de toonladder overlopen, van Bach tot Zappa. • MB

DO • 26 OKT • 20.00

Waar muziek écht over gaat

Marc Erkens
Wommel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

PODIUM

THEATER

DO • 5 OKT • 14.00

Vriendinnen

Marleen Merckx & Annemarie Picard
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 6 OKT • 20.30

I have a Dream

Ekseeko
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

VR • 6 OKT • 20.30

De Mensheid

LOD/ Josse De Pauw
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Vanbinnen Bang Vanbuiten

Dimitri Leue/ Rataplan
VR • 6 OKT • 20.15
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
ZA • 21 OKT • 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 8 OKT • 14.30

Het kerkhofclubje

Loge10 Theaterproducties
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Twee zielen

De Kolonie MT
& Peter De Graef
DI • 10 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
VR • 27 OKT • 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 13 OKT • 20.30

Petites pensées de Pascale

Pascale Platel
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR • 13 OKT • 20.30

Alleen

TG Stan
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Zingarate

Compangie Cecilia/ Arne Sierens
VR • 13 OKT • 20.00
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
ZA • 28 OKT • 20.00
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 14 OKT • 20.30

Paradis

Hof Van Eede/ LOD Muziektheater
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 19 OKT • 20.00

Adela & Helena

Chris Lomme, Katelijne Verbeke &
Simone Milsdochter
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO • 19 OKT • 20.00

Tweestrijd

Collectief dOft
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 20 OKT • 20.30

De Vloed

Skagen
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 26 OKT • 20.30

Ne merel op nen tak

MartHa!TENTATIEF
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 27 OKT • 20.30

Lost Boys

HetGevolg & B12, e.a.
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 27 OKT • 20.00

2 Flikken

Bert Cosemans & Bart Avermaet
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

KIDS

Slaapwel Frank (+5j)

Tine Maerevoet
ZO • 1 OKT • 15.00
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
ZO • 15 OKT • 15.00
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO • 1 OKT • 14.00 EN 16.00

Wiegelied (+2,5j)

Esmé Bos & Bart Voet
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 1 OKT • 10.30

De grote kaasrace van Solan & Ludwig (+6j)

ontbijtfilm
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 4 OKT • 15.00

Hemel (7-12j)

I Solisti del Vento
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

Strange Comedy (7-77j)

familievoorstelling
WO • 4 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
ZA • 7 OKT • 19.00
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
ZA • 21 OKT • 19.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 8 OKT • 14.00

Kinderhoogdag: beleef wetenschap, techniek & cultuur

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO • 8 OKT • 15.00

Kaatjes verjaardag (+3j)

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO • 11 OKT • 14.00

Knotsgekke zeepbellencircus

Drogenbos, GC de Muse, 02 333 05 70

ZA • 14 OKT • 19.00

Wat er gebeurde toen de mussen de polka dansten (+8j)

Schippers & Van Gucht/ HetPaleis
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 14 OKT • 19.30

Zigzagkind (+10j)

Laika/ Het Nieuwstedelijk
Sint-Martens-Bodegem, Castelhof,
02 263 03 43

ZO • 15 OKT • 10.30 EN 13.30

Klaproos (2-5j)

Salibonani
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

Bib-lieb (+6j)

Keski.e.space
WO • 18 OKT • 14.00
Zaventem, bibliotheek, 02 307 72 72
ZA • 21 OKT • 15.30
Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

ZA • 21 OKT • 15.00

Hemelsblauw (+6m)

Pantalone
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO • 22 OKT • 11.00

Broemmm (+2j)

Ellen Smets
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO • 22 OKT • 13.00

Bos Op Stelten (3-12j)

familiefestival
Grimbergen, Prinsenbos, 02 263 03 43

Imagine toi (+8j)

Julien Cottereau
WO • 25 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
ZA • 28 OKT • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 28 OKT • 18.30

Griezelbal (+4j/+8j)

Halloweenfeest
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA • 29 OKT • 14.00

Storks (+5j)

familiefilm
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO • 29 OKT • 15.00

Blij, bang, boos, bedroefd (+4j)

Kapitein Winokio
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DE VLOED (20/10)

SLAAPWEL FRANK (1/10 & 15/10)

BOERKES TEKENBATTLE (14/10)

DI • 31 OKT • 15.00

De smurven en het verloren dorp

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

HUMOR

VR • 6 OKT • 20.00

Helemaal alleen

Youssef El Mousaqui
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

7 EN 8 OKT • 20.30 EN 14.30

'n Vlooi in a uur

Brussels Volkstejoeter
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 13 OKT • 20.30

Burn-out voor beginners

Arnout Vanden Bossche
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

VR • 13 OKT • 20.30

Het huisbezoek

Vernieuwd Gents Volkstoneel
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 14 OKT • 20.00

Nu wel!

De Schedelgeboorten
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 14 OKT • 20.30

Boerkes tekenbattle

Pieter De Poortere, Kim Duchateau
& William Boeva
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

Reset

William Boeva

DO • 19 OKT • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR • 20 OKT • 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

Het laatste woord

Janine Bischops & Frank Van Erum

DO • 19 OKT • 14.00

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR • 20 OKT • 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR • 20 OKT • 20.00

Het is maar om te lachen

Bert Kruismans
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

VR • 20 OKT • 20.30

Lachland

Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

ZA • 21 OKT • 20.15

Comedy Line-up

Met Ygor uit Poperinge, David Galle
Alsberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO • 25 OKT • 20.30

Strak

Thomas Smith
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 28 OKT • 20.30

Red Mij!

Els De Schepper
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DANS

DO • 12 OKT • 20.00

Rafaël (+14j)

Alexander Vantourhout
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO • 12 OKT • 20.30

Never walk alone #1

Darlane Litaay & Moh Hariyanto
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 14 OKT • 20.15

Ragus, the show

Ierse dansshow
Alsberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Che Malambo

WO • 18 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 27 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 27 OKT • 20.30

In Spite of Wishing and Wanting

Ultima Vez / Wim Vandekeybus
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 1 OKT • 14.00

It's Glenn Miller time

Glenn Miller Orchestra
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

WO • 4 OKT • 20.30

Liefde en devotie

Guido Belcanto
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO • 5 OKT • 20.30

Ben van de wereld

Ben Roelants & Tom Van de Venne
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

DO • 5 OKT • 20.00

Bent Van Looy solo

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Zing-vecht-huil-bid-lach-werk en bewonder

Della Bosiers, Bert Verbeke
& Jelle Cleymans
DO • 5 OKT • 14.00
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
DO • 26 OKT • 20.30
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 6 OKT • 20.30

Ronny Mosuse

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 6 OKT • 20.00

The Vintage Club

Van Neygen, Van Bambost & De Booij
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR • 6 OKT • 20.30

Concert XL

Isolde & Les Bens
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 7 OKT • 20.00

Spirit Control

Jef Neve
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 7 OKT • 20.15

Tautou

Marble Sounds met strijkorkest Casco Phil
Alsberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 7 OKT • 20.30

The Simon & Garfunkel Story

Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZA • 7 OKT • 20.30

Nada

Daan
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 8 OKT • 11.00

Roffa Tango Trio

Asse, kapel Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI • 10 OKT • 20.00

Zingt, licht en bewondert

Maarten Cox
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 11 OKT • 20.30

Refugees for refugees

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 12 OKT • 20.30

The City's Song

The Ramallah Sessions
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 13 OKT • 20.00

Ten years tour

Ciudad Baigon
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 13 OKT • 20.00

Unusual

Billie Kawende
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

The Joni Mitchell Project

Tutu Puoane
VR • 13 OKT • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
VR • 20 OKT • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

STRAK (25/10)

RAFAËL (12/10)

UNUSUAL (13/10)

VR • 13 OKT • 20.30

Evi Roelen, Pierre Anckaert & Emile Verstraeten

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 14 OKT • 20.30

10 jaar op de planken

Stan Van Samang
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 14 OKT • 20.00

Vroeger en nu

John Terra
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA • 14 OKT • 20.30

Solo Cissokho & Indre Jurgevičiute

Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

DO • 19 OKT • 20.15

Zeemansliederen

Roland & The Deep Blue Sea
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 19 OKT • 20.30

Forever Amy

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 19 OKT • 20.30

De verhalen achter de gitaren

Axl Peleman & Charel Cambré
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

Clouseau30

DO • 19 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 20 OKT • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 21 OKT • 20.30

Soulsister

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 21 OKT • 20.00

Belpop Bonanza Quattro

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA • 21 OKT • 20.30

Tussen een glimlach en een traan

Johan Verminnen
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 22 OKT • 20.30

Salut La Copine

Lien Van de Kelder, Jan De Smet & Wouter Berlaen
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 26 OKT • 20.00

Waar muziek écht over gaat

Marc Erkens
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO • 26 OKT • 14.00

The Cast: hits van Will Tura

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 27 OKT • 20.30

Hommage aan Prince

Jim Cole, Nina Babet & Tom Kestens
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 28 OKT • 20.30

Kleinkunsteiland: de klassiekers

Lucas Van den Eynde, Clara Cleymans e.a.
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 28 OKT • 18.00

Toots Tribute. Ben Vanderweyden & VRT Bigband

Jazz met Pit
Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZA • 28 OKT • 20.30

Spinvis

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 28 OKT • 20.15

Lobstar

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 29 OKT • 20.30

Gainsbourg leeft!

Jo Lemaire, Eline De Munck e.a.
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

KLASSIEK

ZO • 1 OKT • 11.00

Aperitifconcert

Robby Boone & Paul Hermesen
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 6 OKT • 20.30

The Gentlemen Singers

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 14 OKT • 16.00

Weens operettegala

Opera Avanti
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 15 OKT • 12.45

Ravel & Co

Festival van Vlaanderen
– daguitstap Leuven
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 15 OKT • 11.00

Bachatelles

Smeulders & Smeulders
Vilvoorde, Stadhuis, 02 255 46 90

ZO • 22 OKT • 11.00

Claude Debussy: lezing-concert

Jan Michiels
Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

WO • 25 OKT • 20.30

Oxalys kamermuziek-ensemble

Beigem, kerk, 02 263 03 43

VR • 27 OKT • 20.15

Wim Mertens Duo

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

JAZZ

Transatlantic

Compro Oro
DO • 5 OKT • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 12 OKT • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

FILM

120 Battements par minute

ZO • 1 OKT • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 17 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 2 OKT • 20.30

I am not your negro

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 3 OKT • 20.30

Sami Blood

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 3 OKT • 20.30

The Notebook

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 3 OKT • 20.30

Sprakeloos

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

L'amant double

WO • 4 OKT • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 10 OKT • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 8 OKT • 20.00

Kedi

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Wonder Woman

MA • 9 OKT • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 24 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 10 OKT • 19.30

Le passé devant nous

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

WO • 11 OKT • 19.30

The Big Sick

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

HOMMAGE AAN PRINCE (27/10)

SPINVIS (28/10)

KEDI (8/10)

WO • 11 OKT • 20.30

Bram Fischer

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 13 OKT • 14.00 EN 20.00

Pippa

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

My cousin Rachel

ZO • 15 OKT • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 24 OKT • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

MA • 16 OKT • 20.30

Summer 1993

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 17 OKT • 20.30

Filmfest Gent on tour #5

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 18 OKT • 20.30

Django

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 19 OKT • 15.00 EN 20.00

Kirikou en de mannen en vrouwen

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

19 EN 21 OKT • 14.00 EN 20.30

Stille wildernis

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 22 OKT • 20.00

The Circle

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Cargo

MA • 23 OKT • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 31 OKT • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

MA • 23 OKT • 20.30

Stranger in Paradise

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

WO • 25 OKT • 20.30

It comes at night

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 29 OKT • 20.00

Walk with me

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 30 OKT • 20.30

Félicité

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 31 OKT • 20.30

Bar Bahar

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

8 TOT 22 OKT

Het bos, bron van leven

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

10 TOT 29 OKT

Armoede door kinderoegen

Sociaal Huis Asse
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

11 OKT TOT 14 JAN

Ancestors & Rituals

Brussel, Bozar, www.bozar.be

12 OKT TOT 13 DEC

Saksi Bisu. Elisabeth Ida

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

12 OKT TOT 24 DEC

Yudha Sandy. De Wand

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

27 OKT TOT 13 DEC

Learning from Documenta

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

27 OKT TOT 6 DEC

Les 100 ans de la Fontaine de Marcel Duchamp

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 31 OKT

Kam kiest uit zijn verleden

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

MA • 2 OKT • 15.00

Noord-Indië en Pakistan

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 3 OKT • 20.00

Omgaan met dementie

Arch'Educ
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DI • 10 OKT • 14.00

Een onmogelijke vrede in Israël en Palestina?

Brigitte Herremans
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 12 OKT • 14.00

De vroegere jachten in het Zoniënwoud

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO • 19 OKT • 20.00

Genetische revolutie

Prof. Jean-Jacques Cassiman
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MA • 23 OKT • 15.00

De Balearen

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 25 OKT • 20.00

Wat Alz

Kasper Bormans
Meise, GC De Muze van Meise, 02 8922440

WO • 25 OKT • 19.00

Meer dan coke (+16j)

Benjamin Feys
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre, 02 371 22 62

DO • 26 OKT • 20.00

Houten juwelen maken

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 1 OKT • 10.00

Wandelen in vreugde

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO • 8 OKT • 14.00

Natuur beweegt ons allemaal

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

ZO • 15 OKT • 14.00

Herfstwandeling in het Zoniënwoud

Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZA • 21 OKT • 18.00

Halloweenwandeling

Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

Meezingsessie 'Gelukkig zijn'

Theater van A tot Z
DI • 10 OKT • 14.00
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

WO • 11 OKT • 14.30 EN 19.30

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DO • 12 OKT • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

TOT 30 NOV

De Alzheimercode

Verskillende locaties, films/lezingen/workshops, www.alzheimercode.be

ARMOEDE DOOR KINDEROEGEN (10/10-29/10)

YUDHA SANDY. DE WAND (12/10-24/12)

NOORD-INDIË EN PAKISTAN (2/10)

HERFSTWANDELING IN HET ZONIËNWOU (15/10)

LEKKERNIJ UIT MACEDONIË
Moussaka

MOOIESTE PLEK IN MACEDONIË
Heraclea, een ruïne
in mijn geboortestad

MOOIESTE HERINNERING AAN
MACEDONIË
De reis met mijn kinderen
naar mijn geboorteland

Beweeglijke identiteit

‘Jaren ben ik op zoek geweest naar mijn identiteit. Tot ik besepte dat je identiteit nooit stilstaat, maar voortdurend evolueert’, zegt Natacha Dimovska.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Ze was een baby toen haar ouders Macedonië verlieten om zich als politieke vluchtelingen in België te vestigen. Het was de tijd dat Tito als dictator over Joegoslavië en Macedonië regeerde. Hoewel Dimovska altijd in Vilvoorde heeft geleefd en perfect Nederlands spreekt, heeft ze jaren het gevoel van gemis gehad. ‘Ik voelde mij een buitenbeentje. Hier was ik het meisje uit de Balkan, in Macedonië Natacha uit België.’

OP ZOEK NAAR JEZELF

Identiteit is een onderwerp dat Dimovska boeit, niet toevallig ook het thema van haar afstudeerproject. ‘Niettegenstaande mijn broer en ik van jongs af aan in het Nederlands zijn opgegroeid, hebben mijn ouders er altijd op gestaan dat we ook Macedonisch leerden. Vandaag ben ik hen daar dankbaar voor. Het heeft me geholpen om het land en de cultuur van mijn (voor) ouders beter te begrijpen. Of ik daardoor dichterbij mijn identiteit ben gekomen? Dat zou ik niet zeggen. Ik ben lang op zoek geweest naar mezelf. Al zoekende heb ik geleerd dat je identiteit voortdurend verandert. Je identiteit is de som van al je ervaringen en herinneringen en gaat veel ruimer dan je afkomst, familiebanden of nationaliteit.’

KIEZEN VOOR SCHILDERKUNST

Een ander onderwerp dat haar al jaren fascineert, is ‘de herinnering’. Als ze een museum of een galerij bezoekt, wil ze dat bezoek

FR

IDENTITÉ PLURIELLE ET MOUVANTE

‘J’ai été longtemps à la recherche de moi-même. Ici, j’étais la fille des Balkans, en Macédoine, j’étais Natacha de Belgique. Tout en cherchant, j’ai appris que notre identité change en permanence. Elle est la somme de toutes nos expériences et souvenirs et va bien au-delà de notre origine, de nos liens familiaux ou de notre nationalité’, dit Natacha Dimovska, enseignante à la Portaelschool voor Beeldende Kunsten de Vilvoorde. Dans des carnets qu’elle a peints elle-même, elle prend des notes sur les images et l’art qui la touchent, pour pouvoir en fixer le souvenir. Son nouveau projet s’appelle *Bloemen op je weg*. ‘Des images créatives de fleurs que je transmets aux gens via Facebook, dans l’espoir qu’elles égayeront quelque peu leur journée.’

vasthouden. In een boekje verzamelt ze beelden die indruk op haar hebben gemaakt, die ze op een artistieke manier bewerkt. Ze noemt het een gedenkteken. ‘De beelden die blijven hangen, wil ik bij me houden. Ik leg ze vast op papier en bewerk ze met een lijnenspel. Het is mijn manier om met de vergankelijkheid om te gaan. Het boekje geeft me rust. Het voelt alsof ik een bepaalde herinnering op een harmonieuze manier kan afsluiten en ruimte kan maken voor nieuwe herinneringen.’

De creatieve uitlaatklep van haar boekjes zijn belangrijk. Ze heeft lange tijd in een bedrijf gewerkt tot ze besepte dat dit niet was wat ze wilde. Ze was 26 toen ze haar leven een radicale wending gaf. ‘Ik nam loopbaanonderbreking om schilderkunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent te volgen. Zonder vast inkomen ging ik opnieuw bij mijn ouders wonen. Niet evident, maar het was het begin van een nieuw hoofdstuk waarin ik veel meer mezelf ben kunnen worden. Wie had toen kunnen denken dat ik jaren later zelf schilderles zou geven aan de Stedelijke Academie voor Beeldende Kunsten in Aalst en de Portaelschool voor Beeldende Kunsten in Vilvoorde?’

ARTISTIEK MET SOCIALE MEDIA

Schilderen en tekenen zijn even belangrijk als eten en drinken. Ze helpen haar om met de werkelijkheid om te gaan. ‘Ik ben niet zo verlekkerd op sociale media, maar ik besef dat ze onze tijd kenmerken en wil er mijn eigen invulling aan geven. Haar nieuwe project heet *Bloemen op je weg*. ‘Creatieve beelden over bloemen die ik via facebook aan mensen bezorg in de hoop dat het hun dag wat opfleurt. Eigenlijk is het mijn manier om in de beelden die op ons afkomen wat orde en schoonheid te creëren. Of om wat rust en poëzie in de chaos van elke dag te brengen.’